

ПІЗНАЙТЕ ПРАВДУ
А ПРАВДА
ОСВОБОДИТЬ ВАС.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК

ЗА НАРІД
І
ЗА ВІРУ.

THE ORTHODOX HERALD

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

РІК II.

ВІННІПЕГ, МАН. ЖОВТЕНЬ, 1925

ЧИСЛО (19) 10

СЛОВО ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОГО АРХИЕПИСКОПА ІОАННА.

ЛЮБИ БРАТИ ТА СЕСТРИ — ДІТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Розвиток життя Рідної Церкви в Канаді під сучасно хвилю приводить її до створення міцного осередку усіх її інтересів. Осередком сим в життю Церкви може бути лише катедра єпископа, навколо якої мають групуватися усі розвітлені церковно-народної справи. Туди, до того осередку будуть нестися думки наших найкращих людей, там в правному представництві нашої Церкви сі думки будуть знаходити остаточну форму і будуть служити розвою дорогого нам діла. Там будуть зноситись до Божого престолу молитви не в імені окремих парохій, а в імені всієї Церкви. Взагалі катедра Української Православної Церкви в Канаді стане головним нервом, стане серцем її життя, служити вона буде не окремій парафії, а всій Церкві. — Тепер до будовання такої катедри приступлено в Вінніпегу.

Час наш, се час остаточної боротьби за відродження нашого народу, за навернення його на ворогами потоптані і вже напів забуті рідні стежки, якими в старовину славно ходили наші славні діди. Час наш, се час повільного пробудження віками спавших, темрявою і ворогами, здавалось, на віки приспаних дітей нашого народу, час наш, се час тяжкої боротьби з рештками темряви, час болючих шукань і вагань з одного боку і час свідомої посвяти кращих, самовідданих борців з другого боку. Богато наш час пережив

і переживає тяжкого, кривавого, сумного, ало наш час знає також світлі менти всенародного здвигу всенародних зусиль, всенародних жертв... Нехай же все тяжке та сумне забудеться, але сі всенародні зрушення, всенародні зусилля і жертви вони мусять віками жити в зворушливих споминах наших дітей і внуків.

Нехай же Православний Український Катедральний Собор стане такою святою, зворушливою пам'яткою тих всенародних зусиль і жертв. В його будівлі мусять прийняти участь всі, отже всі як оден до жертв, до зусиль! Ми будемо не тільки Собор, ми будемо тут, на канадійській землі, величній пам'ятник наших часів, коли цілий наш Нарід опинився на великій роздоріжжю, але виведений з него всенародними жертвами, всенародними зусиллями. Великим символом нашої боротьби, нашого відродження стане сей Собор. Отже до жертв! Діти і внуки мусять гордитись сею пам'яткою, — вона буде свідчити про незломну могутність народу, що прокинувся, знайшов свою стежку і непохитно пішов нею до славного майбутнього.

Благословіння Господнє з ділом збудовання величного пам'ятника наших часів і осередку церковного життя нашого Народу в Канаді. Ласка Божа над усіма дітьми нашого Народу і Церкви, рука яких з щирою і щедрою допомогою підтримає сю велику справу.

З ласки Божої, волею Церкви

† Архиепископ Канадійський і Американський ІОАНН ТЕОДОРОВИЧ.

Саскатун, Саск., 23 вересня, 1925.

ДО ВІРНИХ І ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

ЛЮБИ БРАТТЯ І СЕСТРИ!

Православні Українці в Вінніпегу звертаються до Вас з горячою просьбою помочи їм в будові Українського Православного Собору (катедри) св. Покрови в Вінніпегу. Собор, як осідок українського православного єпископа в Канаді, буде власністю не тільки самих вінніпегських Українців, але цілого українського православного загалу в Канаді. В виду сього святим обов'язком всіх вірних і прихильників Української Православної Церкви в Канаді є причинитися до будови своєї народно-церковної святині — свого собору.

Треба признати, що Вінніпег є центром українського життя в Канаді. Тут живе найбільше Українців, тут виходять всі українські часописи, тут найбільше українських товариств і інституцій. Можна, отже, сказати, що Вінніпег є зеркалом, в яким відбивається життя всього українського народу в Канаді. І хочби вже через се саме, добро Української Православної Церкви з окрема, і добро всього українського народу взагалі вимагає, щоби в Вінніпегу збудувати Український Православний Собор, яким ми не повстидалися ні перед своїми, ні перед чужими. А се можна буде зро-

бити тільки тоді, коли до будови Собору причиниться весь український православний загал в Канаді.

Православні Українці повинні причинитися до будови свого Собору не тільки з національного, але також з чисто релігійного, християнського обов'язку. Спасення українського народу — на сім світі і на другім — тільки в своїй Рідній Церкві, в церкві, яка є збудована і ведена після засад і науки Ісуса Христа і яка не змагає до душевного поневолення своїх вірних. Українська Православна Церква визнає, що її обов'язком є дбати про добро всіх своїх вірних, а не тільки про добро тих, які стоять при її кермі, і як така, вона вповні заслугоує на попертя зі сторони всього українського православного загалу.

В інтересі Української Православної Церкви є, щоби Собор в Вінніпегу був скінчений як найскорше, отже проситися всіх вірних і прихильників Рідної Церкви відкликатися на просьбу української православної громади св. Покрови в Вінніпегу щиро і заслати свої жертви, та зайнятися збиранням жертв між своїми знакомими і сусідами на будову Українського Православного Собору в Вінніпегу при найближшій нагоді.

Консисторія Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді:
Прот. С. В. Савчук, голова. Мих. Стечишин, секр.

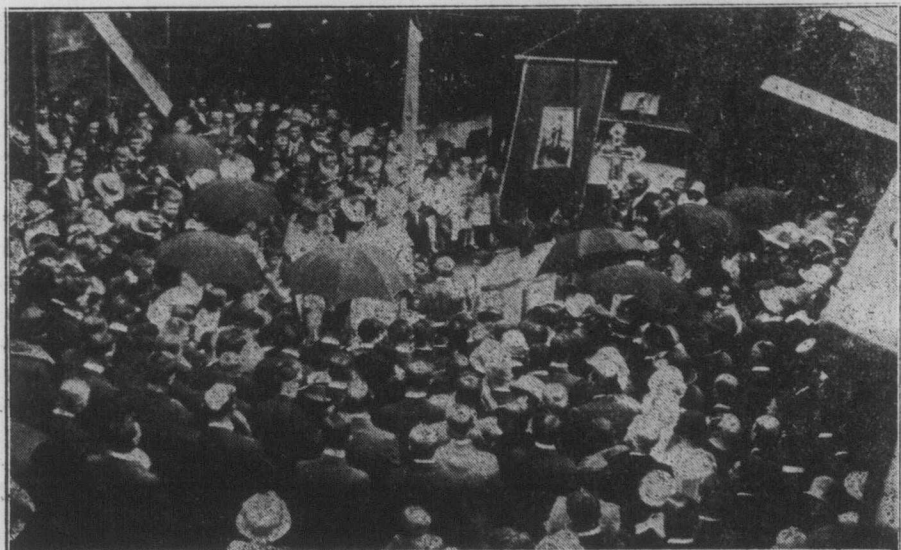
Дано в Вінніпегу, дня 28 вересня, 1925

СЛОВО ВІД ГОЛОВНОГО ВІДІЛУ БРАЦТВА ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ

УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

Тисяч дев'яносто двайцять пятий рік запишеться нестертими буквами в історії Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Сього року організація Церкви завершується величавою будовою Української Православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу. Катедра або Собор св. Покрови буде найвеличавішою будівлею в українським стилі на сім боці океану. Покищо сього року буде скінчений тільки перший поверх катедри збудований з солідного камення дуже гарної роботи. Другий поверх катедри буде збудований пізніше, коли на се зволють фонди. Пляни другого поверху катедри вироблені нашим українським будівничим п. С. Ковблем вислано до Всеукраїнської Церковної Ради в Києві, де знатоки українського церковного стилю викінчать сі пляни так, щоби катедра збудована по сим плянам була гордістю українського народу в Канаді і окрасою міста Вінніпегу.

Самий факт, що православні Українці міста Вінніпегу приступили до будови такої величавої катедри показує на

З візитації Архієпископа Іоанна в Вінніпегу. — Підчас архиєрейської Служби Божої між мурами Катедри.

велику відданість Українській Православній Церкві, їх горожанську зрілість і патріотизм. Сей факт тим більше замінний, коли пригадаємо собі, що Українська Православна Громада в Вінніпегу існує доперва несповна два роки, що перше Богослуження для сеї громади було відправлене на Різдво 1924 року. Вінніпегська Православна Громада числила в самім початку несповна тридцять членів. В протягу півтора року число членів зросло до близько трох соток. Є певна надія, що коли тільки ся громада зачне регулярну церковно-народну працю в своїм власнім храмі, число членів громади зросте ще багато.

Сей великий поступ православного руху замінний не тільки в Вінніпегу, але й в цілій Канаді. Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді, якому судилось відродити Українську Православну Церкву в Канаді, і яке з сеї причини як найкраще ознайомлене з поступом Української Православної Церкви в Канаді, позволить собі в коротці пригадати нашій суспільності в Канаді головні етапи розвою Української Православної Церкви в Канаді. Сей короткий перегляд історії Української Православної Церкви в Канаді буде найкращим доказом великої живучости православного руху між Українцями в Канаді і запорукою на дальший скорий розвій Української Православної Церкви в Канаді.

Українське Греко-Православне Брацтво було завязане на зборах в Саскатуні 1918 року. Брацтво увійшло в порозуміння з Архієпископом Александром, який позволив деяким священикам з російської місії обслуговувати українські православні громади. Першою такою громадою була церковна громада в Ст. Джулієн, Саск., яка перейшла з греко-католицизму на православ'я. Число громад зачало скоро зростати. Та біда була в тім, що священики з російської місії зачали вести кацапську пропаганду між українськими громадами. Треба було конче дістати свідомих українських священиків і для сеї цілі покликано до життя Православний Семинар в Саскатуні 1919 року. Для семінаря Брацтво дістало професора в особі д-ра Лазара Германа з Буковини, а пізніше також о. д-ра Н. Копачука з Буковини. Се були два перші етапи в історії Української Православної Церкви в Канаді.

Третім етапом було запрошення Митрополита Германа взяти духовний покров над нашою Церквою з тої причини, що Архієпископ Александер під напором галицьких москвофілів зачав ворожий курс проти Української Православної Церкви, на зорганізованя якої він дав був свій дозвіл і навіть підписав спеціальну угоду в сій справі з репре-

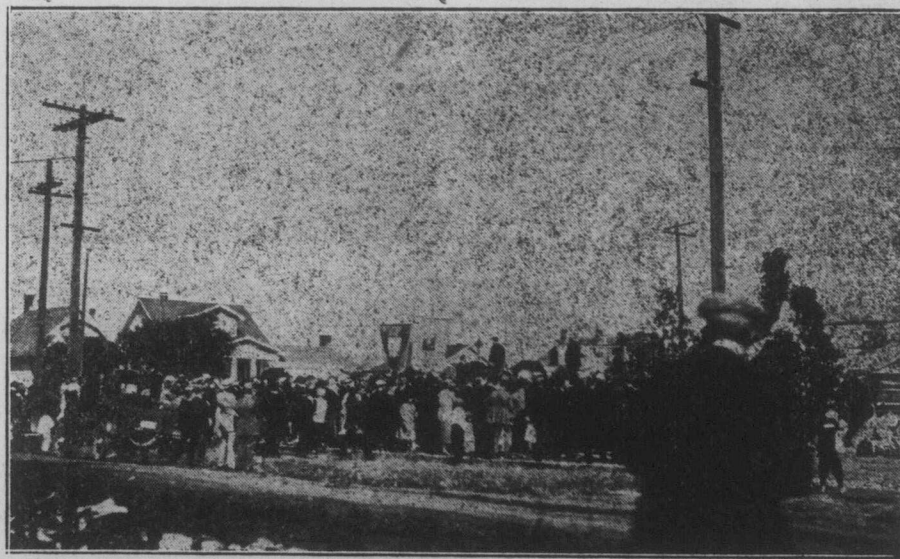
зентантом Брацтва, п. В. Свистуном, що в сій цілі їздив в літі 1919 року спеціально до Нью Йорку. Митрополит Германос згодився взяти покров над нашою церквою на Соборі в Вінніпегу при кінці 1919 року.

Четвертим етапом в історії Української Православної Церкви було висвячення трох питомців духовного семінаря, іменно оо. С. В. Савчука, П. Самця і Д. Ф. Стратійчука. Сі три перші священики канадійського виховання були як найкращою запорукою свобідного розвою церкви. Кожному з них приділено дуже широке поле, бо аж по цілій провінції, до місійної праці. О. Самець почав свою працю в Манітобі, о. Савчук в Саскачевані, а о. Стратійчук в Алберті, де пізніше отворено другий курс духовного семінаря, на котрий учащали чотири питомці, з яких однак тільки один скінчив курс і був пізніше висвячений на священика, іменно о. С. Гребенюк. В сей час наша церква має отсих священиків, оо. Германа, Копачука, Савчука, Самця, Стратійчука, Гребенюка, а також о. Д. Кирстюка, що був передше священиком в російській місії, і о. І. Кусого, а потім також о. В. Новосада з Америки.

Весь сей час число парохій зростає. Зростає також постійно число членів парохій. Зріст Української Православної Церкви йде в парі з шаленою агітацією проти неї зі сторони католиків, кацапів і протестантів. Однак та протиагітація замість пошкодити, помагає зростови Церкви, тому, що нарид перекоується чимраз більше, що Православна Церква стоїть на чисто народнім становищі, коли другі церкви є цілковито під чужими впливами.

П'ятим етапом в історії нашої Церкви треба вважати висвячення о. В. Кудрика, бувшого довголітнього редактора Українського Голосу, чоловіка дуже ознайомленого з історією і обрядами Української Православної Церкви, а також доброго знавця теології взагалі. З його приступленням в члени священиків наша Церква дуже зміцнилась. Пізніше трохи був висвячений священиком о. П. Мельничук.

Шестим етапом в історії нашої Церкви є приїзд до Канади Впр. Архієпископа Івана Теодоровича, який на запрошення Собору в Йорктоні, що відбувся 1924 року в літі, бере під свій покров Українську Православну Церкву в Канаді, перебираючи духовний провід від Митрополита Германа. Рівночасно до нашої Церкви прилучуються отсі священики: о. К. Кирстюк, бувший катехит в гімназії в Вишніці на Буковині, о. П. Білонь, бувший польовий священик при Українській Армії, родом з Великої України і о. Сенета, бувший греко-католицький священик із станицієвської дієцезії. Крім сього Впреосв. Владика висвячує осенню 1924 року о. В. Слюзара, бувшого питомця духовного семінаря

Вид з посвячення угольного камення української православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу, якого довершив Високопреосвящений Архієпископ Іоанн Теодорович дня 16 серпня, 1925 р.

в Чернівцях на Буковині а весною біжучого року в ряди українських православних священиків приймається о. М. Кучера, бувшого греко-католицького священика з станицієвської дієцезії.

По обняття духовного проводу в нашій Церкві Впр. Архієпископом Іваном, Українська Православна Церква в Канаді разом з Українською Православною Церквою в Америці навязує близші зносини з Українською Православною Автокефальною Церквою на Україні, стає фактично автономною частю Української Автокефальної Церкви.

З обняттям духовного проводу в нашій Церкві Впр. Архієпископом Іваном Теодоровичем зростає сильно пристіж Церкви в очах нашого народу в Канаді. Рівночасно однак зміцнюються атаки на неї зі сторони її противників, головно католиків під проводом єпископа Будки. Атаки сі

проводяться в органі католиків, „Канадійському Українцеві”, з амвон в церквах, в католицьких організаціях на різних мітингах, в приватних розмовах, — взагалі в всякий дозволений і недозволений спосіб. Атаки в „К. У.” настільки невмісні, злобні і брехливі, що стають причиною до великого процесу, який виграє о. протоєрей Савчук з присудом сім тисяч доларів відшкодування проти „Канадійського Українця”. Сей процес був великою моральною перемогою для нашої Церкви. І хоч атаки католицьких провідників не устали ані на хвилю і хоч вони дишуть ненавистю і злобою супроти Української Православної Церкви, однак результат атаків остає все більше шкідливий для них як для нас, бо якраз невмісність тих атаків переконує наш народ про слушність нашої справи.

В теперішню пору Українська Православна Церква займає дуже сильну позицію серед нашого народу в Канаді. Свідомий наш загаль в Канаді відноситься з великим довірям до роботи нашої Церкви. Число членів і прихильників зростає сильно з кожним днем. Сього року в канадійській українській греко-православній дієцезії приступлено до будови дев'яток нових церков. Ми сильно віримо, що під прапором Української Православної Церкви з часом згуртується весь наш народ в Канаді. До нашої Церкви належить вже около сто громад, яких обслуговують чотирнацять священників. Всі ті священники ревно виконують свої душпастирські обов'язки, крім церковної роботи роблять також народну роботу, всі вони своїм родинним життям дають гарний примір своїм парохіянам.

Будовання катедрі в Вінніпегу можна назвати семим етапом в історії нашої Церкви в Канаді. Катедра ся стає символом цілої нашої Церкви в Канаді. Вона вказує на се, що розвиток нашої Церкви в Канаді пішов природним шляхом, бо Вінніпег, який є природним центром нашого народного життя в Канаді став також центром нашого церковного життя.

Катедра ся будується коштами в першій мірі Українців в Вінніпегу, а дальше також коштами всіх Українців в Канаді. Катедра ся не буде записана ні на єпископа, ні на якусь єпископську корпорацію, тільки на саму церковну громаду, якої членами можуть стати не тільки Українці в Вінніпегу, але й з цілої Канади. Тому що члени з поза Вінніпегу не можуть брати такої активної участі в церковній роботі в Він-

ніпегу, як члени з Вінніпегу, хіба о стільки о скільки ся робота буде відноситись до загальної церковної справи в Канаді, тому членство для людей з поза Вінніпегу коштує менше в грошах як для людей з Вінніпегу. І так член фундатор в Вінніпегу платить 25 дол., а з поза Вінніпегу 10 дол.; член добродітель з Вінніпегу дає 100 дол., а з поза Вінніпегу 40 дол.; член ктитор з Вінніпегу платить 250 дол., а з поза Вінніпегу 100 доларів. Згадані суми можна платити також ра-

Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді вірить, що поза Вінніпегом, в цілій Канаді, знайдеться безпечно яких тисячу людей, що зможуть дати по 10 дол., і стати членами фундаторами катедрі. Брацтво вірить, що в Канаді знайдеться десять тисяч людей, що зможуть купити принаймі по одній квадратній стопі площі катедрі, по ціні одного долара за стопу. Брацтво вірить, що в Канаді знайдеться кілька тисяч людей, що зможуть пожертвувати менші суми на катедрі. В кождім разі Брацтво вірить, що коли перший поверх катедрі має коштувати около двацять тисяч доларів, то з поза Вінніпегу з цілої Канади повинно прийти на сю ціль принаймі десять тисяч доларів, або половина кошту. Брацтво вірить, що ціла Канада повинна прийти в поміч громаді в Вінніпегу, тому, що громада в Вінніпегу взяла на себе сей такий великий тягар не для себе самої тільки, але з огляду на справу цілої нашої Церкви в Канаді.

Брацтво отже просить всіх щирих Українців, головних, що рахують себе членами і прихильниками Української Православної Церкви в Канаді, спішити сей час з датками. Не треба зволікати, бо грошей треба зараз. Хто може стати фундатором, хай стає ним зараз, хто не може ним стати, най пришле меншу жертву; обов'язком кожного є причинитись принаймі жертвою одного долара, коли його не стати на більше.

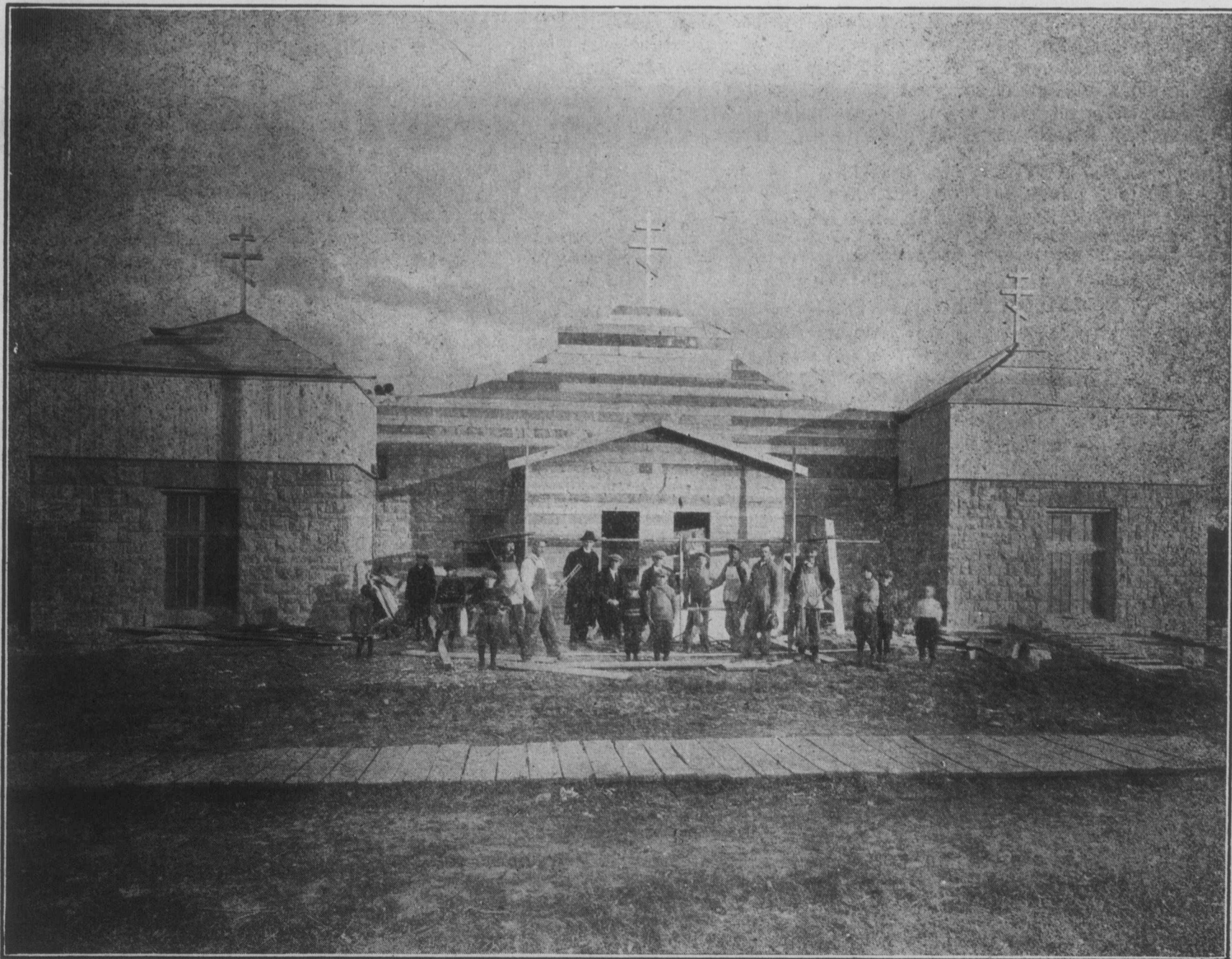
Українці в Канаді даючи щирі і щедрі жертви на будову Української Православної Катедрі в Вінніпегу, дадуть сим доказ свого зрозуміння церковно-народної справи в теперішній важний для української нації час.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОГО БРАЦТВА В КАНАДІ:

В. Свистун, голова.

Ізидор Новосад, місто голова.

Ю. Стечишин, секретар.

Вид Катедрі св. Покрови в Вінніпегу підчас будови. — З фронту.

ГРЕКО-КАТОЛИКИ І РИМ.

ПЕТИЦІЇ.

Колись-то перемиський „Український Голос” в статті п. з. „Невидима Рука”, в якій писалося про заходи Поляків златинщини й спольщити греко-католиків (наші брати Галичане ніяк не можуть зрозуміти, що Рим йде в сій справі рука в руку з Поляками), потішав себе під кінець ось якою надією:

„Ми ще потрафимо відстояти свій тисяч-літний, св. Апостольською Столицею загарантований привілей. (Мова йде о целібат, а тепер можна додати й конкордат та всі прочі римські „благодати” для греко-кат. С.В.С.) Це народ упімнеться за своїм духовенством де слід... Як упадуть у стіп Апостольського Святого Престола петиції з 3,000 парохій з 4,000,000 підписів, як поїде тамтуди одна-друга депутація світлич мужів з нашої еліти, то воно не може скінчитися для нас непригожим вислідом”.

Читаеш таке і плакати хочеться. Плакати з досади.
„Рим постоїть за наші права! Рим вислухає нашу просьбу! Свята Апостольська Столиця не віддасть нас ворогам на поталу”.

Оттак заедно торочать бідні греко-католики, які поза Римом носа свого не бачуть. В них Рим і добрий і ласкавий і святий... І все се помімо того, що Рим безперестанку плює їм в очи; помімо того, що він не уважає їх за правдивих католиків, тільки за якихсь поган; помімо того, що наглядно бачуть, що Рим і Поляки ідуть спільним походом проти них і їх церкви!

Колиб Рим поступав так супроти яких других своїх вірних, як поступає супроти наших греко-католиків, то ті зналиб, яку йому дати відповідь. Вони вмілиб пошанувати свою гідність. Вони плюнулиб на Рим і на все те, що Рим пропагує. Вони махнулиб рукою на папу і на його віру і сталиб на рідному ґрунті. Так зробилиб всі шануючі себе люде, але не так роблять наші греко-католики.

„Ми до Святої Столиці удамося, до ніг святому отцеві припадемо, петиції, меморіяли вишлемо”.

І вислали. Та що з того?

Пише львівське „Діло”, з дня 5 липня, 1925 р. в напів сконфіскованій статті п. з. „Архиерейський Глум”, між иншим таке:

„На жаль Рим і дальше мовчить. Хоч уже минуло півтреття місяця від часу вислання меморіялу, то й досі ватиканські керуючі кола не зволили взяти на увагу прохання української суспільности”.

Отже Рим мовчить і не відповідає на меморіял своїх вірних рабів. І не відповідає. Хіба-ж раби заслугоють на відповідь? Для раба тільки одна відповідь — батіг і чобіт. За таку „відповідь” раби цілували колись панів в руки. Рим трактує греко-католиків, як рабів. І за се греко-католики люблять його і поважають та святим називають. Отже по що відповідати їм на пусті меморіяли та петиції? Хіба-ж не найліпшою відповідію для раба — батіг і чобіт?

„СТРАХИ НА ЛЯХИ”.

Пише „Діло” дальше в згаданій статті таке:

„Наша суспільність переконується наглядно, що навіть у Римі нема для неї правди й справедливости... І ніхто не подивується, коли наша суспільність у слухний час зробить із того свого переконання відповідні висновки”.

ПОЧАЛИ ПЕРЕКОНУВАТИСЯ...

Переносили греко-католики зі сторони Риму ріжні кривди і наруги через довгий ряд літ і вкінці почали переконуватися, що для них навіть (зважає: навіть!) у Римі нема справдливости...

І якоїж вони справедливости хочуть? Чи такої, як мають Поляки? Коли такої, то хай стануть римо-католиками, а до того Поляками, а тоді Рим зпевністю буде супроти них справедливим. Та-ж папа вже не від тепер їм про се натякає. Ось дивіться: Полякам від папи блалгословення, їм свічка Йосафата Кунцевича, їм спеціальна „Крульова Польскі”. А чому? Бо Поляки правдиві католики, а не якісь там „гефбріді”, як греко-католики, які ані католики, ані православні. Отже, коли хочете справедливости від Риму, то станьте

римо-католиками, а ще ліпше Поляками, а тоді і папа вас полюбить. Инакше і не думайте.

„НАВІТЬ У РИМІ...”

Жалуються Українці в Галичині, що „навіть у Римі” нема для них правди і справедливости.

Чому „навіть” у Римі? Хіба-ж Рим вам рідний? Хіба-ж він ваш так, як, приміром, православних Українців, Київ? Хіба-ж ви маєте будь які претенсії до тих „благодатей”, які з Риму походять? Тай якої-ж ви „правди” хочете? Хіба-ж мало вам того, що Рим вам вже дав? Хіба-ж не маєте Шептицьких, Хомишиних, Коциловських, Ількових, Бойчуків? Хіба-ж не маєте „ціхої мши”, „шкаплерів”, „ружанців”? Не маєте конкордату, целібату, та бельгійських і французьких Редемптористів? Се-ж все, що Рим годен вам дати, хіба ще „мшу” в латинській мові. І чого-ж ви заедно клопочете святийшого отця якимись там меморіялами та петиціями? Фе, стидайтесь!

КИВАЮТЬ В ЧОБОТІ ПАЛЬЦЕМ.

Набрали галицькі греко-католики відваги і далі страшити святійшого отця, що коли він не поправиться, то вони готові зробити йому неаби яку прикрість — „зроблять у слухний час із свого переконання (себто, що папа несправдливий для них) відповідні висновки”. Які? Не знати, але вони мусять бути дуже страшні, бо навіть бояться назвати їх. Дуже можливо, що вишлють до папи ще один меморіял!

„І НІХТО НЕ ПОДИВУЄСЬ...”

Так, якийсь відважний крок задумують греко-католики в Галичині. Ми сказали, що вони певно думають вислати ще один меморіял. Та може й не се. Може вони натякають про зірвання з Римом всяких зносин. Може... Але видно, що на саму згадку про се, їх охоплює жах... А видно се із слів: „І ніхто не подивується”, — коли вони се зроблять. Може й подивувалисяб, може й насварилиб, але не будуть мати підстави, бо хіба-ж вони не були вірними Римови? Хіба-ж не танцювали під такт римсько-польської музики? Хіба-ж не посилали самперед меморіяли та петиції? Так, але все-ж таки страшно покидати чужий Рим і вертати до рідного Києва. Що-ж скаже на се „цивілізована” Європа? Що скаже на се такі самий Рим, а з ним й Поляки? Сором тай тільки. Але ви люде не дивуйтесь, ми мусимо се робити, наших меморіялів не слухають... З роспукою в серці се робимо, але мусимо...

„СЛУШНИЙ ЧАС”.

А коли-ж се все станеться? „У слухний час!” Сим „слухним часом” греко-католики страшать папу вже від кількох років. Уважай, святійший отче, бо прийде „слухний час!” Але він не приходить. Минає місяць за місяцем і рік за роком, приходить одна кривда за другою, плює Рим греко-католикам в очи раз і другий і третій — а „слухного часу” як нема, так нема. Коли-ж він прийде? Коли вже раз переловниться в греко-католиків мірка терпеливости, та коли прокинеться в них самопошана і гідність людини? Коли вже раз?

ЩО ГРЕКО-КАТОЛИКАМ ТРЕБА ЗНАТИ...

Але вам, які страшите папу „слухним часом” треба знати отсе: Всі ті з вас, які вже пішли під прапор Української Православної Церкви, пішли не тому, що той або инший папа був поганій, не слухняний, та не вважав на їх петиції і меморіяли, а тому, що щиро переконалися в правдивість віри своїх батьків. Хай сей або той папа буде найліпший, найтолерантніший, то все таки він не ваш, вам не рідний і з ним вам не по дорозі. Він може відповісти на ваші протести раз і другий, може погласкати вас по голові, коли буде треба, але ціль його заедно буде одна і та сама: златинщити вас і спольщити, бо тільки тоді він буде за вас певний. Отже не чекайте „слухного часу”. Він вже наступив. Слушний час — ТЕПЕР!

С. В. С.

З візитації Архієпископа Іоанна Теодоровича — Діти з Рідної Школи в Брендоні очікують приходу

Архієпископа.

Збудуймо собі народно-церковну святиню, якою моглиб погордитися перед світом! Такою святинею має бути катедра св. Покрови в Вінніпегу. Чи Ви вже зложили свою жертву на неї?

ГОЛОС З КИЇВА ДО БРАТІВ УНІЯТІВ.

З ЛАСКИ БОЖОЇ Й ВОЛІ ЦЕРКВИ АРХІЕПІСКОП ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ, МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ.

ДО БРАТІВ УКРАЇНЦІВ, ЩО В ПІДЛЕГЛОСТІ РИМСЬКОМУ ПАПІ В ТАК ЗВАНІЙ УНІІ З НИМ ПЕРЕБУВАЮТЬ.

Браття Українці. Вертайте до дому. Визволяйтесь з чужої опіки жорстокого вітчима — Папи Римського. Вертайте до рідної Матері Української Автокефальної Православної Церкви — тієї Матері, що нас породила святим хрещенням за св. князя Володимира, охороняла й виховала наш народ в тяжкі часи Татарщини, благословляла наше козацтво на боротьбу за волю й віру нашого народу з польським панством і завжди була нашому народові найкращою утіхою й підтримкою за часи його вільного життя...

Любі мої. Тяжка пригода спіткала наш бідний народ 300 літ тому назад. Ще тільки що він почав ставати на ноги, тільки що став набувати собі духовної сили й єдності під опікою рідної Матері своєї Церкви, а хижі око „князів світу сього“ вже тільки за ним стежило, як рябеш за курчам, щоб в слушний час всадити в нього свої хижацькі кохті...

Римський Папа, що давно вже зазіхав на нашу людину, на нашу Церкву, щоб покласти її під ноги свого владолубства, рабською послугою польському уряду, зрадою нашого панства та вищого духовенства через своїх слуг ксьондзів та єзуїтів у значній мірі досяг свого. Свої-ж зрадники Єпископи, продавшись віковичному ворогові нашому — польському панству, кинули значну частину нашого народу під ноги його властника Папи в так звану унію. За що дбали Іпатій Потій, Кирило Терлецький, Йосафат Кунцевич та інші проводирі унії, коли вони за допомогою польського панства та зграї папських прислужників насильством і утисками гнали наш народ в унію? Чи за народ вони дбали, чи за себе дбали, щоб здобути ласку в панства та уряду польсько-католицького, чи за те ще дбали, щоб свій народ, його волю, його віру принести в жертву папському та свому властолубству?

Найбільш вільні й чесні сини нашого народу — його козацтво та селянство, зрозуміли, що се іменно так і є, для них не було більшого ворога як унія. Се іменно унія є головна виновниця розкладу, знесилення й довгого поневолення нашого народу. Тікаючи від унії, від небезпеки з боку Римського Папи, друга, ще більша частина нашого народу попала у тісні обійми лихої мачухи — Московської Церкви з її царем і патріярхом, яка теж стала нищити волю українського народу, його рідну мову, рідну освіту, кинула наш нарід під ноги царя московського — сього кесаря-папи. Єдине живе тіло нашого народу було розбите, розрубане, кровію стікало, а над ним тільки ширяли чорні круки в папських сутанах та московських рясах та нетерпеливо чекали, поки наш народ стане трупом, щоб виклювати йому мертві очі... А матір. Де-ж була його рідня матір, його рідня Церква? В московській неволі, в тюрмі, в тяжких кайданах поневолення, вона позбавлена була всякої можливості дбати про своїх дітей...

Але не дав пропасти Милосердний Господь нашій Церкві, нашому народові. В часи великих заколотів, з під тяжких руйн московської тюрми визволилась наша рідня матір, наша свята православна Церква й вже гонить з України лиху мачуху Церкву Московську, вже збирає до себе своїх дітей з усього світу, вже піклується про те, щоб живе тіло нашого народу, що так жорстоко розрубане, поділене між Москвою та Римом, знову зрослося, з'єдналося, знову відродилося для нового вільного світлого життя. Визволяйтесь же й ви, брати-уніяти, з під ніг Римського Папи, з під опіки його слуг, тікайте до рідної матері — до Української Автоке-

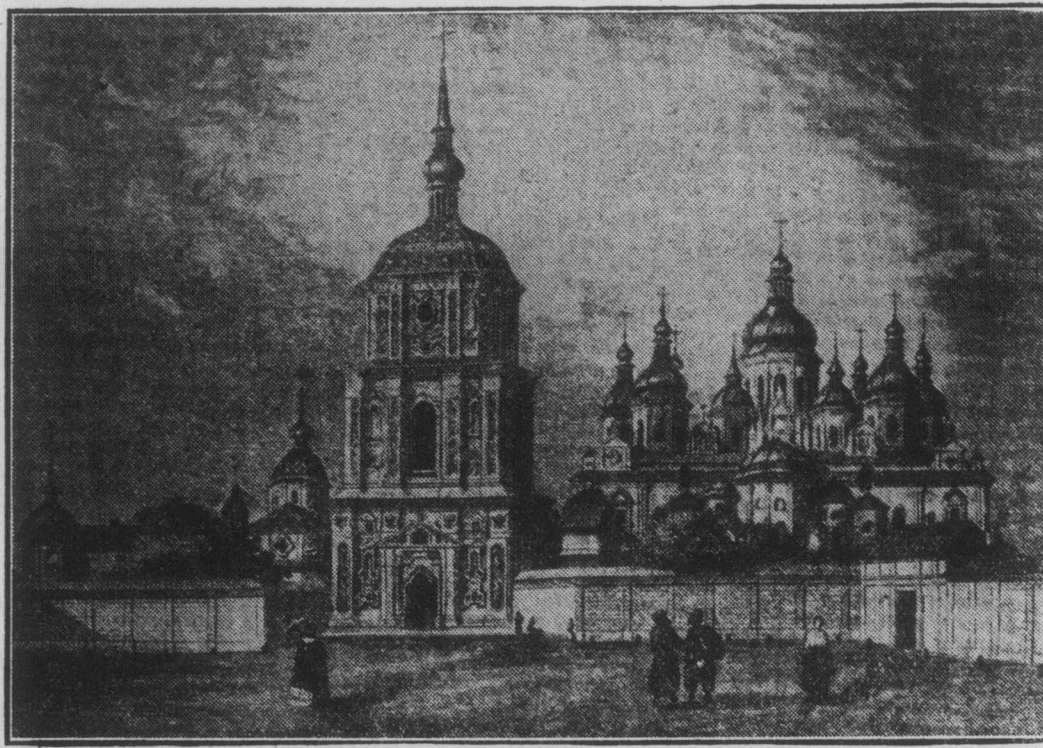
фальної Православної Церкви. І перш за все ви, брати-уніяти, що мешкаєте на терені вільної Америки, визволяйтесь. Не личить вам в краю волі бути духовними невільниками — визволяйтесь — і своїм братам, що під владою Польщі, в унію закуті, допомагайте визволитись. Тепер уже ясно, куди прямує унія: останньою згодою римського папи з польським урядом вона являється тією пасткою, в якій хочуть заморити наш народ, окатоличити й ополячити його. Про се завжди дбали й дбають всі уніятські керівники не виключаючи й митрополита Шептицького, як про обмосковлення Українського Народу дбали й дбають всі керівники Московської Церкви. Отже пора нам усім визволитись з під чужої опіки й єднатись коло рідної вільної Церкви, яку наш народ власними силами за допомогою благодати Божої віками свого життя утворив на ґрунті православної віри, не в Римському Папі, що Христову віру обернув у засіб свого самовладства, не в Московському Патріярхові, що віддав Христову віру в знаряддя царського самодержавства, а в Христовій волі, в свідомості й побожності нашого народу, в його єдності й братерстві. У Христі є найкраща записка справжньої православної віри, дійсної Христової Церкви. Визволяйтесь так з під опіки Риму, як ми визволились з під опіки Москви. Ідіть до нас, до нашої Рідної Церкви, в наше рідне братерство, в нашу рідну сімю, „нехай мати усміхнеться, заплакана мати“ (Тарас Шевченко).

Насмілююсь піднести свій голос братерського закликати й до вас пан-отці уніяти. Безумовно дуже далеко ми ще стоїмо один проти одного, високі гори, глибокі вікові провалля нас ще розділяють. Але не свій слабкий голос я подаю до вас, браття, а голос Матері, Рідної Церкви, яка є громада вірних, яка весь наш Український Нарід, що по всьому світу й голос його скрізь лунає.

А сей голос ясний: єднайтесь пан-отці з народом, чиніть його волю. Не будьте подібними до попів Московської Церкви, що з безнадійною ворожістю поставились до волі Бога й нашого народу в справі відродження нашої Церкви. Зрозумійте велике значіння для життя нашого народу єднання його не поневоленням рабства а волею братерства. Ідіть же до нас і парадіян своїх, народ наш — ведіть. Скажемо тим горам, що на нас віками навалились та нас по ділили: руштесь і киньтесь у море — скажемо з вірою в Єдиного Визвольника й Голови Церкви своєї Христа Спасителя, з любов'ю до нашого меншого брата, до нашого рідного народу — скажемо сим сумним горам: руштесь і киньтесь у море — і станеться... Наш любий брат і співробітник в Америці архієпископ Іоанн Теодорович нехай стане й вашим старшим братом і першим слугою, а наша Церква, наша громада вірних нехай стане для вас тією купілью сілоамською, омившись у якій почуттям єдності й братерства ви скинете з своїх очей полуду мертвого холодного блиску Римського Папи й побачите животворчий світ Христовий.

Царю-ж вічному, нетлінному, невидимому, єдиному, премудрому Богові нехай буде честь і слава на віки вічні. Амінь. (Тим. 2. 17).

Року Божого, 1925, 10 серпня.
Архієпископ Василь Липківський,
Митрополит Київський і всієї України.
З оригіналом згідно
Член-Секретар ВПЦР. П. Гордовський.

Собор св. Софії в Києві. Катедра Найпочетнішого Митрополита Василя Липківського.

„Православний Вісник“ є одинокий релігійно-моральний український часопис в Канаді, який видається Українцями за українські гроші.

Чи Ви вже зложили свою жертву на Українську Православну Катедру в Вінніпегу? Коли ще ні, то жертвуйте таки нині. Той богато дає, хто зараз дає!

Відозва Від Виділу Української Православної Громади в Вінніпегу до Українців Канади.

ДОРОГІ БРАТТЯ!

В імені Української Православної Церковної Громади в Вінніпегу позвольте нам звернутись до Вас кількома щирими словами.

Ми взяли на себе великий і трудний обов'язок побудувати в Вінніпегу Катедру св. Покрови, яка має бути гордощами нашої св. Церкви в Канаді, славою нашого народу, пам'яткою нашої будівельної культури і окрасою міста Вінніпегу, окрасою, що свідчила би як найкраще про наш нарід перед другими народами.

В сій катедрі будуть уноситись молитви до Всевишнього о кращу долю нас кожного з особна і нашого народу. Ся катедрна буде також сповняти народний патріотичний обов'язок морального і культурного виховання нашої молодіжи в Вінніпегу.

Ми взяли на себе дуже великий обов'язок, бо рішили поставити храм, який був би свідком зрілості і культурності нашого народу в Канаді і доказом його живучості, і глибокої побожності. І хоч число наших членів, а сим самим наші сили моральні і матеріальні зростають з кожним днем, ми все таки мусимо відкликатись до Вашої жертвенності, Дорогі Браття, бо ми почали діло не тільки для нас самих, але для добра і слави цілої нашої св. Церкви.

Ми віримо, що Ви всі, прочитавши наших кілька щирих слів, поспішите зі щирої душі з жертвами на катедру. Ми віримо, що принаймі тисячу Вас з поза Вінніпегу стане нашими повними членами-фундаторами давши одноразову вкладку в сумі десять доларів.

Ми віримо, що знайдеться яких десять тисяч Вас, з поза Вінніпегу, що куплять принаймі по одній стопі на площу катедрі, по доларови за стопу.

Ми віримо, що знайдеться споре число таких з поза Вінніпегу, які стануть членами добродітелями, жертвуючи сорок доларів, або членами ктиторями, жертвуючи сто доларів.

Кожний, хто стане фундатором, добродітелем або ктитором, дістане спеціальну Членську Грамоту артистичного викінчення.

Ми віримо, що число наше в Вінніпегу також скоро дуже зросте і коли ми до нині числимо около треста членів, що стали фундаторами, добродітелями або ктиторями, то в недовзі громада наша стане в двоє більша. Фундатори з Вінніпегу платять по 25 дол., добродітелі по 100 дол., а ктиторі по 250 доларів.

Перший поверх катедрі вже накритий і буде готовий за який місяць до ужитку. Вже тепер, хоч ще будівля не скінчена, катедрна наша представляється найкращим будинком, який Українці поставили в Вінніпегу. Перший поверх катедрі, який тепер збудовано, має пізніше служити за салю тільки, а висший поверх катедрі, що має служити тільки за храм, буде збудований пізнійше, коли на се буде змога. Пляни катедрі, вироблені п. С. Ковблем, відіслано до Києва,

для оброблення їх з уваги на наш стиль і орнаменту.

З початку ми хотіли будувати катедру меншого розміру, але пізнійше рішилися на багато більший розмір і на дуже солідну будову, так що самий перший поверх винесе найменше вісімнацять до двайцять тисяч доларів коштів.

При катедрі буде провадитись Рідна Школа, Недільна Школа, а також різні організації молодіжи. При катедрі буде процвітати також наше культурно-просвітне життя.

З сих зглядів ми віримо, що Ви, Дорогі Браття, поспішите з щедрими датками сейчас, тому що тепер будова вже майже скінчена і грошей тепер найбільше потрібно.

Просимо слати жертви і удаватись по стопи на адресу:

H. I. BLOK, 210 DUFFERIN, AVE. WINNIPEG, MAN.

ЗА ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ ПРИ КАТЕДРІ СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ:

П. Попель, голова,

В. Купченко, секретар.

Від Жіночого Товариства При Українській Православній Катедрі в Вінніпегу.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В КАНАДІ.

ДОРОГІ СЕСТРИ!

Історія нашого Жіночого Товариства в Вінніпегу доказала нам, що наше жіноцтво може багато причинитись своєю працею для розвою церковно-народної роботи. Наше Товариство в Вінніпегу улаштуванням базарів, пікніків, святочних вечер і товариських забав немало причинилось до матеріальної помочи нашої катедрі в Вінніпегу.

Ми відзиваємось також до Вас, Дорогі Сестри, з просьбою організувати також жіночі товариства по ваших колоніях і попри роботу для місцевих цілій прийти також з помочію для Української Православної Катедрі св. Покрови в Вінніпегу. Очевидна річ, що де вже існують жіночі товариства, ми їх також просимо о поміч в висше зазначеному ділу.

Ми просимо Вас, Дорогі Сестри, при уряджуванні базарів, обідів, вечер, товариських забав для місцевих цілій, не забути також на Катедру св. Покрови і з чистого Вашого прибутку віддавати частину на Катедру в Вінніпегу. Ми просимо Вас головою, щоби при устроюванні сегорічних базарів Ви призначили від 10 до 25 процент з чистого доходу на Катедру св. Покрови.

Ми віримо також, що наше жіноцтво може дуже багато причинитись до розпродажі квадратних стіп на катедру. Стопи можна дістати від п. Г. І. Блока, касієра церковного комітету.

Ми є певні, що наш поклик і наша просьба до українських жінок взагалі і до Жіночих Товариств з особна, не лишаться без сліду, але що наше жіноцтво докаже свою зрілість і дасть доказ, що воно може багато причинитись до здвигнення Храму св. Покрови в Вінніпегу.

ЗА ВИДІЛ ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ КАТЕДРІ В ВІННІПЕГУ:

Марія Баран, голова.

Ганка Романчич, секр.

Вид Катедрі св. Покрови в Вінніпегу підчас будови. — З порудново-західного рога.

Перехід Католицької Парафії на Православ'є.

Укр. Греко-католицька парафія св. ап. Петра і Павла в Монессен, Па., порвала всі звязки з Римом і враз зі своїм парохом, о. А. Іванишином, приєдналася до української православної церкви під проводом Архиепископа Івана Теодоровича. Ціла парафія, а не лише якісь одиниці з неї зірвали з католицизмом.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ:

На стороні 8, сього числа в статті п. з. „Всьо так як у нас”, в другій шпальті, в стрічках 40 і 41 замість слів „бож вживають в богослуженнях української мови, якої вживає тільки...” мають бути слова „бож вживають в богослуженнях, обрядів і української мови, яких вживає тільки...”

Ред.

Чи Ви вже сповнили свій обов'язок Українця і чи зложили свою жертву на будову Української Православної Катедрі в Вінніпегу?

Присяга на Вірність Польщі.

Згідно з угодою, заключеною між Варшавою і Римом, 8 вересня (як вже ми доносили) католицькі владика в Польщі склали присягу на вірність Речипосполитій на руки президента Войцеховського. Після урочистої Служби в катедрі св. Яна у Варшаві відправленої кардиналом Каковским, і відповідної проповіді кс. Новаковського, переїхали всі владика до Бельведеру, де у спеціально улаженій на сю церемонію салі ждали їх президент Войцеховський, прем'єр Грабські, його брат Ст. Грабські, — автор конкордату, — і ин. польські достойники. Присягу склали всі єпископи (за винятком двох недужих), а в сім числі українські владика: митр. Шептицький, еп. Хомишин і еп. Коциловський. Присій нагоді варта пригадати текст присяги, згідно з постановою конкордату: „Перед Богом і на святу євангелію присягаю і обіцяю, як личить єпископові, вірність Річипосполитій, Польській. Присягаю і обіцяю, що з повною лояльністю буду шанувати уряд, призначений (установлений) конституцією і що зроблю (справев), щоби шанувало його мое духовенство. Крім того присягаю і обіцяю, що не буду брати участі в жадному порозумінню, ані не буду присутній на ніяких нарадах, які моглиб принести шкоду польській державі, або публично му порядку. Не дозволю моему духовенству брати участь в таких затіях (замерженнях). Дбаючи про добро і інтерес держави, буду старатися віддалити від неї всі небезпеки, про які я знав би, що грозять їй”. Після прийняття присяги, през. Войцеховський — як голосить офіційний комунікат — угощав достойників церкви сніданком...

ПОСТІЙНА ДАТА ВЕЛИКОДНЯ В КАЛЕНДАРІ.

Мозес Б. Котсворт з Бенкувера, директор Міжнародної Ліги Постійного Календаря, дістав відомість від комісії Ліги Народів для календарської реформи, що комісія дістала згоду всіх головніших християнських церков на таку реформу календаря, щоби рік ділився на 13 місяців а Великдень щоби припадав постійно в другу суботу в квітні, почавши від квітня 1928 р.

Після пляну, рік діливсяб на 13 місяців, кожний рівно по чотири тижні. Один додатковий день в році не числивсяб до ніякого місяця. Се було загальне свято „Нового Року”. Тринайцятий, новий місяць, мавби називатися „Соль” і складавсяб з послідних двох тижнів червня та з перших двох тижнів липня.

РІДНА ШКОЛА В ШІГО, САСК.

ХОР РІДНОЇ ШКОЛИ В ШІГО, САСК. ПІД ПРОВОДОМ о. ВОЛОДИМИРА СЛЮЗАРЯ.

ПО СЕРЕДИНІ СИДЯТЬ: о. В. Слюзар і його жена.
СИДЯТЬ З ЛІВА НА ПРАВО: Іля Мельничук, Стефан Коропатницький, Тодир Коропатницький і Стефан Хриптул, Мирно Хриптул, Стефан Коропатницький, Володимир Бойчук, Михайло Савчук, Кароль Савчук, Клічуть З ЛІВА НА ПРАВО: Марія Кирилук, Василіна Петро цак, Наталка Кирилук, Міля Кульчицька, Єлисавета Петруцак, Адея Кульчицька, Єлисавета Мороз, Євгенія Кульчицька.
СТОЯТЬ З ЛІВА НА ПРАВО: Ярослав Стадник, Петро Купровський, Мирослав Стадник, Василь Коропатницький, Марія Мороз, Катерина Савчук, Євгенія Радич, Брина Радич, Наталка Савчук, Брина Кирилук, Василь Бойчук, Мирослав Стадник і Андрій Коропатницький.

Сильною виховавчою інституцією, як в релігійнім так і в національнім життю, являється безперечно Рідна Школа. Кожний нарід, який знаходиться в меншості в будь якій державі, старається — прировнившись до обставин даної держави — задержати свою прагдну віру, мову, народну пісню і прочі прикмети своєрідного життя-буття.

Український нарід, який на канадській землі займає чисельно третє з ряду становище зрозумів, що Рідна Школа має виконувати неабі яку важну задачу: вищепити в кожну молоду душу свідомість „чї ми діти”, та „ким і за що закуті”.

Одним із виховавчих середників Рідної Школи — крім знання письма і своєї історії — служити і виучення своєї рідної пісні, в котрій наче в зеркалі відбивається душа укр. народу з його пережитою історією, з його радощами та горем. Тому і сю галузь треба конечно взяти в програму виховання дітей. З власного досвіду констатую, що пісня впливає дуже додатно на розвій молодечих душ. Не менше благородний вплив відбивається і на старших, які слухають зі слезами смутку і радості ніжних звуків рідної пісні.

На долученій світлині видно молоденьких соловейків шіговської Рідної Школи, які на протязі короткого часу під проводом Всеч. о. Слюзаря віддали одно діточє представлення і чотири концерти.

Один з найгарніших концертів був даний в честь Впр. о. Владика Івана Теодоровича в Тідор, Саск, при нагідній візитації тамошньої парохії „коло Половика” в день 30 серпня с. р. Міська саяла була переповнена слухачами. По привитанню о. Владика двома дівчатками та відспіванню молитви „Боже великий, єдиний — нашу Україну храни”, співали молоденькі співаки про те, як „Мати доню колихала”, як „Віав в полю буйний вітер”, котрого козак засумувавши питав де поділись фортуна, надія та козацька воля. Дальше співували долю сиротини в пісні „Та нема гірш нікому”, а також долю бідної вдови, яка посила для своїх дрібненьких діточок пшениченку і молила Бога Милосерного о урожай. Пригадалась і наша любя ріка Дністер в пісні „Ой Дністре мій Дністре” і не одному із слухачів стали в яві ті гарні дитячі хвили проведені над своєрідною річкою, та много „много інших споминів з рідного „старого” краю, де пробув свої найгарніші молодечі літа. Бурю оплесків викликала пісня про „Чижика” відспівана дівчатками, які своїми

ніжненькими рученятами показували чижикови, як в полю орють на мак, як мак сіють, як він росте і цвіте, як мак рвуть і їдять.

Годі описати того приємного настрою в яким находився Впресв. о. Владика і всі присутні. В своїй промові до діточок висловив наш Архирей ширю подяку Всеч. о. Слюзарюви за його ширю працю в Рідній Школі, як також родичам за піддержання Рідної Школи і висказав невимовну втіху, що під покровом Рідної Церкви виховуються так гарно щирі сини і доньки нашого народу.

На кінець не можна не звернути уваги на велику вагу рідної пісні у вихованню дітей. Навіть чужинці звертають нам увагу на красу нашої пісні, чомуж ми не малиб нею гордитись і любитись та вищеплювати в молодечі серця нашого цвіту — діточок любов до неї. Німець Боденштедт пише між иншим про українську пісню так:

„Нігде дух народа так живо і ясно не виявився в піснях як в Українцїв... Коли нарід може так пісні співати, то народ сей повинен не низько стояти в своїм розвитку.”

Зрозуміймож могутню силу нашої пісні, бо вона „НАША СЛАВА, СЛАВА УКРАЇНИ” (Шевченко). Н. П.

ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА ДУХА ХРИСТА.

В Торонті арештувала поліція свящ. М. А. Гелдрета, з спірітуалістичної церкви в Гемилтоні, Онт. Він переконував людей, що отримує вісти з другого світа через медіа (посередників). В своїм ученню він посунувся аж так далеко, що одного дня оповістив людям у „церкві”, що „в середу вечер появиться в церкві самий Христос”. І спривді того вечера появилсь в церкві дух Христа в білім одінню і з бородою, але коли детективи арештували того Христового духа, то ним був самий свящ. Гелдрет. Він тепер буде відповідати в суді на оскарження о виманювання в людей грошей під фалшивими претенсіями.

ДРУКУЄТЬСЯ

КАЛЕНДАР

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ” на РІК 1926

в зміст якого крім календарної часті входять просвітно-наукові статті і розвідки, вибір з найкращої української літератури новіших письменників, як оповідання, нариси і вірші, та практичні домашні поради.

КАЛЕНДАР надзвичайно багатий ілюстраціями з просвітно-організаційного життя Українців в Каналі і Амеоці, як Народних Домів, Драматичних Кружків, Хорів, Рідних Шкіл, та українських церков.

Окладинка КАЛЕНДАРЯ прикрашена чудовим українським орнаментом в п'ятьох кольорах.

Ціна календаря брошурованого буде 50 центів.

Календар можна замовляти вже тепер.

УВАГА: Остання нагода для Народних Домів, Драматичних Кружків і інших товариств прислати свої світлинні для поміщення в календарі. На вироблення кліші треба прислати \$7.50. Рівнож остання нагода для підприємств прислати до календаря свої оголошення.

UKRAINIAN VOICE, BOX 3626 WINNIPEG, MAN.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК”
орган Української Греко-Православної Церкви в Канаді.
Виходить що місяця.
Видає Українська Православна Видавнича Спілка.
Редактор, Свящ. В. Кудрик.
Передплата 1 долар за 12 чисел.

THE ORTHODOX HERALD
Official organ of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada
Published Monthly.
Published by the Ukrainian Orthodox Publishing Co.
Rev. W. Kudryk, Editor.
Subscription 1 Dollar for 12 issues.

Адресуйте: — Address:
THE ORTHODOX HERALD

BOX 3684,

WINNIPEG, MAN.

„ВСЬО ТАК ЯК В НАС.”

В (17) 8 ч. „Православного Вісника” ми помістили був замітку про пресвітеріянську місію в Галичині, в якій сказали, що на підставі інформацій, які ми отримали від прибувшого емігранта з Галичини, виходить, що пресвітеріяне в Галичині відправляють Службу Богу в українській мові і затримують церковні обряди. Сказали також, що на підставі інформацій, які ми отримали, виходить, що пресвітеріяне платять по 20 доларів тим, які пристають до їх церкви.

Ся замітка вразила дуже болючо „Канадійського Ранка” і він накинувся на нас (в чч. 251, 255, 256 і 257) мокрим рядном, називаючи те, що ми написали про пресвітеріянську місію в Галичині брехнею, а нас брехунами. Та не тільки се. „Кан. Ранок” не задовольняється самим тим, що назвав нас брехунами. Він конче домагається, щоби ми або підтримали наші закиди доказами, або відкликали те, що написали. І ми ось тут хочемо бодай в часті задоволити „Канадійського Ранка” і познакомити його бодай з деякими фактами, які показують, що закидів проти способу ширення пресвітеріянської науки в Галичині ми не виссали з пальця.

Признаємося, що „Канадійський Ранок” поставив нас в трудне положення. Він з одного боку домагаєся від нас доказів, а з другого боку заявляє, що **хотять би ми такі докази дали, то він в них не повірить** і далше буде казати, що ми брешемо. Дослівно він каже так (ч. 251):

„Хочемо, щоби той П. В. показав нам хто, де, коли уживав оттих православних причадалів (себто обрядів), про які згадує. Однак П. В. не покаже, бо того нігде не було, а як покаже, то хіба знов збреше! (підчеркнення наші).”

Се пригадує нам оборону одного обжалованого, який позичивши в сусіда збанку на воду, віддав його розбитим. Його оборона звучала так: „Я не почуваяся до вини з отсих причин: по перше, я збанку в нього не позичав, по друге, я віддав збанок цілий, а по третє, коли я позичив збанок, то він вже був розбитий”.

Мусимо також попросити „Канадійського Ранка” бути троха більше холоднокровним і не іритуватися. Горячковість поважним людям не до лиця. Маємо на думці отсей його закид проти нас (ч. 255):

„Ми зажадали від „православних”, щоб доказали повиший закид (себто, що євангелики в Галичині затримують покищо обряди. Те, що деякі євангелики в Канаді ще й тепер хрестяться і вживають свічок „Канад. Ранок” промовчє), або щоб відкликали свою брехню. Але православні як завзято уміють брехати, так твердо уміють мовчати! Уже стільки минуло часу і можна було брехню справити” (підчеркнення наші).

Що до сего, то „Канадійський Ранок” мусить знати, що „Православний Вісник” не є в такім щасливім положенню, як він. „Канадійський Ранок” видається чужими людьми, і за чужі гроші, отже він може виходити що тижня. „Православний Вісник” натомісь виходить за наші власні гроші і ми поки що мусимо вдовольятися місячником. Ось чому „Канадійський Ранок” мусів чекати трошки довше на нашу відповідь, бо коли він кинув нам свій перший визов (в 251 ч.), то послідне число „Православного Вісника” (18) 9, було вже в пресі. Отже войовничий „євангелик” хай буде вибачний, що мусів „стільки часу” чекати, щоби почувти нашу відповідь. Чейже він не може вимагати, щоби ми видавали для него тижневика. Ми з ним ще на стільки не числимось...

Скажемо також, що ми будемо „Канадійському Ранкові” дуже вдячні, коли він нам докаже, що відомости, які ми отримали про пресвітеріянську місію в Галичині не правдиві. Нам буде дуже мило довідатися, що пресвітеріянська місія поширюється силою самого духа, а не більше прозаїчними способами. Бо де як де, а в церкві, якаб вона не була, на таке місця не повинно бути. І ми дуже радо занотуємо факт, що пресвітеріянська місія в Галичині поширюєся силою духа, коли тільки „Канад. Ранок” докаже нам се фактами, а не лайкою. Дотеперішня лайка „Канадійського Ранка” нас

ще не переконала і ми хоч не хоч мусимо вірити, що закиди зроблені євангелській місії в Галичині є правдиві. Віримо в се на підставі писемного зізнання, яке звучить так:

I. В марті, 1925 р. з села Глустого до Станіслава, в Галичині, їхав о. декан Свістель і говорив таке: В його околицях, т. є в селах над Дністром, як Лятач, Хмелева, Дорогичівка, почав ширитися протестантизм який зайшов тудя з городенського повіту, де поширює його якийсь пастор Кузів, який приїхав з Америки і один городенський адвокат. Нарід тепер бідний, жнива не дописали, а протестанти се використовують і обіцюють, що будуть платити по 20 дол. від душі, коли хто до них пристане. Се має велику приману, бо галицький сваток за долярами аж гине...

II. В селі Глустим, пов. Залішки, Й. Ковталюк, лісничий в однім селі над Дністром, коло Устечка, хвалив протестантизм, який поширював Кузів і між иншим сказав таке: Що Рим нам коли доброго зробив? Пощо нам Риму, коли ми можемо визнавати свою рідну віру і славити Бога в рідній мові? А які протестанти добрі. Хто приступить до їх стада, тим дають по 20 доларів, отже скажіть, чи не добрий се гешефт? Як має хлоп осьмеро дітей, а до того жінка і він самий, то дістане 200 доларів. Хібаж се не добре на такі часи?

III. С. Ткачук з Станіслава, приїхавши до села Глустого, до свого швагра Боднаря, говорив, що пастор Кузів мав в Станіславі кілька разів збори а в провідну неділю, 26 квітня, 1925 р. мав відправу в гіменській протестантській церкві при вулиці Сапежинській. Про богослуження Кузіва сказав таке: **в них всьо так як в нас, ТІЛЬКИ ЩО ПО УКРАЇНСЬКИ.**

Щож показують повисші три випадки? Перші два показують, що є причина підозрівати, що пресвітеріянська місія в Галичині дає, або обіцяє давати людям матеріяльну поміч. Може місія такого офіційально не робить, але се не може перешкаджати їй робити сього через своїх агентів, аби все те виглядало невинним. Факт є, що люде сподіються діставати доляри, коли вже не те, що їх дістають, і тому горнутья до протестантизму.

В другому випадку бачимо, що люде думають, що пресвітеріяне ширять рідну віру. А яка-ж є рідна віра українсько го народа? Православна! Протестантизм ніколи не був і не є рідною вірою українського народа і навіть найпростіший чоловік се знає, отже є причина підозрівати, що євангелська місія, або її агенти, як не явно, то тайно баламутять люде, що вони ширять в дійности не протестантизм, але українське православіє, бо-ж вживають в богослуженнях української мови, якої вживає тільки Українська Автокефальна Церква.

На кінець з другого і третього випадку бачимо, що євангелська місія задержує церковні обряди. Коли люде говорять про віру поширювану протестантськими агентами, як про рідну віру, то ясно як сонце, що вона мусить бути дуже подібною до дійсної рідної віри, то є до українського православія, яке має церковні обряди і українську мову.

Але що до сього, то ще яснійше про се говорять слова п. Ткачука, який каже: **В них всьо так як в нас (себто в греко-католиків), тільки що по українськи”.** Чи може греко-католик, який привик до церковних обрядів (які в греко-католицькій і в православній церквах є однакі) **говорити, що правдиве євангелське богослуження, без риз, без свічок, без калила, без образів, без Служби Божої та без хрещення, є подібне до богослуження в греко-католицькій церкві?** І херш на голову скаже, що ні. Отже до якого закінчення мусимо прийти? До такого, що те „євангелське” богослуження, яке він бачив, не відбувалося в дійсно євангелський спосіб тільки на спосіб богослуження українського православного та що ті, які захопилися новим рухом на церковнім полі, не знають в дійности, що той рух собою представляє.

В почім се, що протестантизм в Галичині мав би поширюватися хитропами, нас не дивче. Ми знаємо, в який спосіб він поширювався колись в Канаді, а що можна було побити в Канаді, те без сумніву можна ще краще робити тепер в Галичині.

Треба також памятати на отсе: Пресвітеріяне можуть казати, що вони вживають свічок тільки „для світла, а не для обряду” (гляди 251 ч. „Канадійського Ранка”) та що вони дають грошеву підмогу не за перехід на протестантизм, але просто як поміч для бідних люде, але се не змінє річи. Не важне, що говорять про се самі пресвітеріяне, але важне, як розуміють їх люде. Коли пресвітеріяне поздавали нашім людем в Канаді лахи і безплатних річенів то казали, що се була „поміч” для бідних, але люде розуміли, що се було просто підкупство. Мовляв: глядіть, як в нас добре. Приставайте до нас, а ще більше дістанете.

„Канадійський Ранок” також не влучно хвалиться, що **нарід не хоче ніяких калил, кропиль, свічок, ризів, а жалає чого иншого і те инше він находить в євангелській церкві”** (251 ч. „Кан. Ранка”). На се вистачить сказати: Нелавно тому протестанти мали між Українцями в Канаді сотки папихій і десятки річенів, а де вони сьогодня? Их нема! Протестантизм між Українцями в Канаді цілковито збачкнотував — збачкнотував до тої міри, що носитель „євангелської” науки мусить пукати поля в Галичині.

Коли протестанти почали ширити свою науку між Українцями в Канаді, то через довгі роки захоували всі о-

бряди Східної Церкви. І так довго, як заховували обряди, так довго протестантизм між Українцями тримався, але коли викинули з церкви обряди, то протестантизм між Українцями пукнув, як булька з мила. І „Канадійський Ранок“ се знає, а коли тепер говорить, що нарід не хоче в церкві обрядів, то говорить на вітер.

Щож до способу боротьби „Канадійського Ранка“ проти нас, то треба сказати, що він переходить всякі границі неприличності і злоби. Обвинувачує нас о брехні, а сам послуговується чорною брехнею, впоюючи прим. в своїх читачів, що ми мовчимо, невідповідаємо, хоч мали вже спромогу відповісти, тоді, коли він прекрасно знає, що в нас не було тої спромоги, бо часопис наш виходить тільки раз в місяць, а не що тижня, як „Канадійський Ранок“. Та „Канадійському Ранкові“ се не шкодить. Він сам бродить болотом і хоче доказати, що се робить хтось інший. А вже вершком злоби і ненависти до всіх тих, які не лакомляться на презбитеріянські чеки є особистий напад на о. Кудрика, редактора „Православного Вісника“. (Гляди ч. 256 „К. Р.“). Нам приходилося хіба відповісти в подібний спосіб і вдарити на редактора „Канадійського Ранка“ — **А ВДАРИТИ Є ЧИМ.**

Але ми поки що сього не робимо в надії, що „Канадійський Ранок“ спам'ятається і буде на стільки чесний, що не буде більше бризкати болотом на чесних людей.

В ЧАСАХ ТАТАРСЬКОГО ЛИХОЛІТТЯ.

Багато старинних твердинь (замків) можна бачити нині по українських землях. Стоять вони, як поважні свідки минулих віків, як очевидці того, що переживали колись діди, прадіди і прапрадіди нинішнього покоління.

І багато з тих твердинь будували самі Українці ще в часах татарських і турецьких нападів. Вибирали відповідні місця, обводили їх мурами, обставляли частоколом, обкопували ровами, або обсіпували височезними валами.

В таке безпечне місце нагромаджувало зброю і поживу. Тут безнастанно жив гурт військових людей, що на военній штуці розумівся і в потребі міг дати провід усім зібраним для оборони.

Знали Татаре, яку силу мають для народу сі твердині і тому пробували людей баламутити. Вони висилали між народ своїх висланців, а ті вдаючи народних приятелів, говорили:

— Народе божий! Чи не бачиш, як князі та бояре лише про себе дбають і лише для своєї охорони сі твердині своїми руками будують! Коби вони дбали про тебе, то не громадили би всего того в одно місце, але старалисяб з кожного господарства, з кожного хутора зробити твердиню. Поробити вали і криївки всюди, назбирати зброї для кожного хутора окремо, тоді цілий народ буде боронити себе, а не лише бояр та магнатів, що по твердинях, замках та окопах ховаються.

І були нерозумні люде, що вірили хитрим татарським дурисвітам і не хотіли будувати в своїх околицях спільних твердинь, не сипали спільних окопів, не нагромаджували воєнних запасів в забезпечені місця і не держали вишколеного в воєнній ремеслі гурта.

І щож? ... Коли Татаре прийшли в такі околиці, то не зустріли найменшого опору. Не було місця, де люде могли би зібратися; не було нагромаджених запасів; не було охоронних мурів і валів; а що важне — не було вишколених в воєнній ремеслі людей, які розвідувалисяб про появу ворога і провадилиб загал до оборони.

Не диво, що на саму вістку про появу Татар такі нерозумні люде розбігалися, полишаючи все за собою. І татарські їзди їх ловили, вязали за шиї оден до одного і провадили на свої ринки, де продавали їх, як робочу худобу під час назначених для того ярмарків. А майно — одно палили, а друге відвозили в свою країну.

Інакше було там, де люде наперед поробили оборонні приготування. Народ збирався там в одно місце, ставав під провід знавців воєнного ремесла і ставав сміло проти ворога. І тому бувало і таке, що Татаре знаючи силу твердині, пілу околицю обминали, вибираючи околиці слабо, або і зовсім до оборони неприготовані.

Минає час, але життя не змінюється в його основних правдах. Що було колись, те коєне і нині. Поая ширість, посвята завсїгда творила великі діла, а неробство, байдужість, скупість, легковірність і лінивість завсїгда були і будуть руйнувати силу життя.

Народ завсїгда був і буде сильний лише народними організаціями. Сильніші вони — сильніший народ, слабші вони — слабший народ. Народні організації, се твердині в часах татарського лихоліття!

І нерозумно нині думає, хто каже, що вистарчить, коли кождий чоловік в громаді буде сам для себе багатий, хоч народ і не буде мати своїх сильних організацій, своїх оборонних твердинь. Хто так думає, той думає, як думають всі несвідомі, байдужі і лінівні люде; він думає по бажанню підступних татарських висланників!

І хитрощами і підступом і силою нищили Татаре українські твердині. Збудовані силувалися нищити, від будовання нових старалися народ відтягнути. Вони казали:

— Дбай про себе! Збудуєш твердиню, напрацюєшся, вложиш туди багато добра свого і хіба твоя вона буде? А й Татаре можуть більше не зявитися. Дбай про себе — се найпевніше!

І легковірні, скупі і лінівні люде вірили підступній бєсїді свого ворога. Однакож несподівано зявлялась на виднокрузі сіра хмара Татар і за хвилину поодинокое добро байдужих і лінівних людей йшло з димом, а його властители, коли остали в живих, кровавили дорогу босими ногами, йдучи під татарськими нагайками в татарську неволю.

Історія повторяється. Не проти поодиноких людей виставляє ворог силу — бо поодинокі люде не творять сили і ворогови не страшні. Ворожа сила виступає проти твердинь, проти зорганізованих гуртів, проти народних інституцій, проти народних організацій. Не стане їх — ворог з народом зробить, що захоче.

Наука з того ясна: Коли ворог з таким завзяттям силується нищити народні твердині, то народ повинен здесять раз більшим завзяттям свої твердині будувати, піддержувати і охороняти їх.

Хтож відтягаєсь від такого обовязку, се дезертир, се чоловік, що бажає загибелі своєму народови — гірший від Турка і Татарина!

(Пв. Вк.)

К. Ц-к.

ПЛЯН ЗБІРКИ НА УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ КАТЕДРУ СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕГУ.

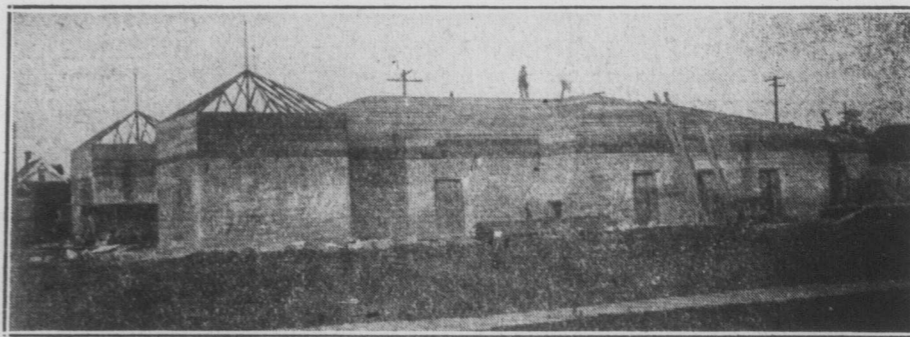
Подаємо отсим начерк пляну збірки на Катедрі св. Покрови в Вінніпегу.

1. Кождий член і прихильник Української Православної Церкви з поза Вінніпегу повинен зложити принаймі одного долара, або купити одну стопу площі катедри. Принаймі десять тисяч дорослих Українців з поза Вінніпегу повинні зложити по доларови.

2. Тисячу членів і прихильників Української Православної Церкви з поза Вінніпегу повинні дати по десять доларів і стати членами-фундаторами катедри.

3. В Вінніпегу п'ятьсот людей повинні зложити по 25 доларів, і стати фундаторами катедри, а яких дві тисячі повинні зложити менші жертви.

4. Кількадесять людей з міста Вінніпегу і поза Вінніпегу повинні стати добродітелями і ктиторами, складаючи на сю ціль з Вінніпегу по 100 дол. і 250 доларів, а з поза Вінніпегу по 40 дол. і 100 доларів.

Полуднева сторона першого поверху катедри св. Покрови в Вінніпегу.

5. Кожда церковна громада в Канаді повинна зложити від себе по доларови від кожного свого члена.

6. Жіноцтво наше, яке устроєє базарі для церков по різних місцях Канади, або для просвітних інституцій, повинно від кожного такого базару жертвувати від 10 до 25 процент з чистого доходу на катедрі. Крім того наше жіноцтво повинно зайнятися устроєнням чи то товариських забав, чи обідів на ціль катедри, а головне воно повинно зайнятися розпродажною стіп площі під Катедрою.

7. Всі рухливіші одиниці повинні зайнятися збірками на катедрі при всякій відповідній нагоді, як весілях, і других товариських сходинах. Особливо вони повинні зайнятися про дажною квадратних стіп.

8. В багато місцях можна буде урядити представлення або концерти на ціль катедри.

Жертви слати на руки касієра. В него можна також дістати квадратні стопи.

Адреса касієра Церковного Комітету при Катедрі св. Покрови є:

H. I. BLOCK,

210 DUFFERIN AVE., WINNIPEG.

СВЯТО ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

1-го жовтня після церковного календаря (14-го після звичайного) Східна Церква величаво святкує пам'ять Покрова Пресвятої Богородиці.

Початок сего свята сягає 10-го віку по Христі і заведено його в пам'ять того дня, коли Мати Божа з'явилася зібраним в церкві в Царгороді.

Коло 800 р. по Христі почали з глибини Азії посувати на захід Турки. По дорозі підбивали вони різні народи і почали також загрожувати грецькій державі. Турки були дуже чисельні, а дотого їхня віра приказувала їм завзяту боротьбу з християнами, тому боронитися перед ними було дуже тяжко. Богато християн вони понищили.

В 10-ім столітті, коли Турки дуже завзято напірали на Греків, зібралися вірні в Влахернській Богородичній церкві разом з патріархом Епифанієм на Всеночне і почали горячо молитися о поміч. І сталося, що підчас молитви Мати Божа явилася в воздуху. Патріарх побачивши Матір Божу, перенявся страхом і почав ще горячіше молитися. Нараз ясність окружила всіх і глянувши в гору, всі побачили, як Мати Божа, поміж Апостолами й Ангелами, своїм світлим омофором*) покривала всіх зібраних. Притім чули вони навіть слова молитви за нарід християнський, яку Мати Божа заносила до Предвічного Отця. Се сталося 1-го жовтня, 911 року.

Коли вістка про сю подію рознеслася поміж Греків, в усіх вступила така відвага і віра в поміч Матери Божої, що невдовзі Греки перемогли і прогнали Турків, яких доси відперти було тяжко.

І от тоді то, року 911-го, за пановання царя грецького, Льва Премудрого, постановлено святкувати пам'ять появи Матери Божої і названо се святом Покрова — святом Охорони, або Заступництва Діви Марії.

В православній церкві свято Покрова Матери Божої обходилося завжди дуже величаво й обходилося доси. Що український нарід для сего свята мав завжди велике поважання, видно хочби з того, що багато є церков посвячених Покрову Діви Марії, або по народному вислову — Покрові. Досить пригадати, що і козацька церква на Запорозьській Січі була присвячена також Покрові — видно, що козацтво наше Матір Божу окремо поважало, як свою заступницю і помічницю.

(Святкувала довгий час свято Покрови і церква греко-католицька, однакж опісля знесено його святкування, перенесенням його на неділю. Видно, що комусь потрібно було знесення свята такого визначного серед свят Східної Церкви. Комусь було потрібно виривати з душі і з свідомости людей подію, якої не хотіла святкувати римська церква, а на те місце заводити поволеньки свята латинські — Божого Тіла (Пресв. Евхаристії), Серця Ісусового. Трох Крулів (з сим проба покищо не вдалася), Йосафата Кунцевича. Та не диво, коли нагадати, що і давне польське

*) Омофор — рід епитрахіля, в який вбираєся єпископ.

правительство домагалось від папи перенесення деяких наших свят на неділю, а греко-католицькі церковні влади робили те, чого хотів Рим і Поляки. Знесено Покрову, а висунено Йосафата, як немов важнішого святого і заступника, з тим заміром, щоби його пам'ять зробити головним святом. Вже в 80-их роках минулого століття писали, що: „Надіяюся, що празник сего Святого Патрона Руси буде колись народним Празником католицької Руси”. А послідними часами просто силою напихають гр.-католикам Йосафата, ставлячи його чи не на передне місце між усіми святими. Та — комусь того треба, лише не українському народові).

Тропар і Кондак Покрову пр. Богородиці.

ТРОПАР: Нині побожні люде величаво святкуємо, осяяні Твоїм, Богомати, приходом; і тому глядячи на пречистий твій образ, кличемо: покрий нас чесним твоїм Покровом і охорони нас від всякого зла, молячи Сина Твого, Христа Бога нашого, щоби спас душі наші.

КОНДАК: Діва нині зявилася в церкві і з святими за нас невидимо молиться Богу; ангели з архиєреями кланяються, апостоли з пророками веселяться; бо за нами молить Богородиця предвічного Бога.

КСЬОНДЗ УБИВ КСЬОНДЗА.

Крук крукови очий не видовбає, але ксьондзів хоч і називають чорними круками, то вони часом видовбують собі очі. В неділю 23 вересня в монастирі ксьондзів Кармелітів у Львові монах Анжей Кочан зарубав сокирою військового капеляна ксьондза Ідеца. Кс. Ідець перебував в монастирі в гостині. З невідомої покищо причини кс. Кочан засів на гостя з сокирою і коли той увійшов в свою келію, рубав його по голові сокирою так довго, поки він не сконав. Сила ударів була така велика, що аж в другім кінці келії найдено два пальці від руки, якою нападений кс. Ідець інстинктивно заслонився. Доконавши свого страшного вчинку, монах хотів зарубати ще й свого ігумена, але той, почувши крики на коритарі, засвітив у себе світло. Се спинило душегуба. Він вернувся, замкнув на ключ двері „гостинної келії” і пішов на вулицю, де около 6 години рано приступив до од-

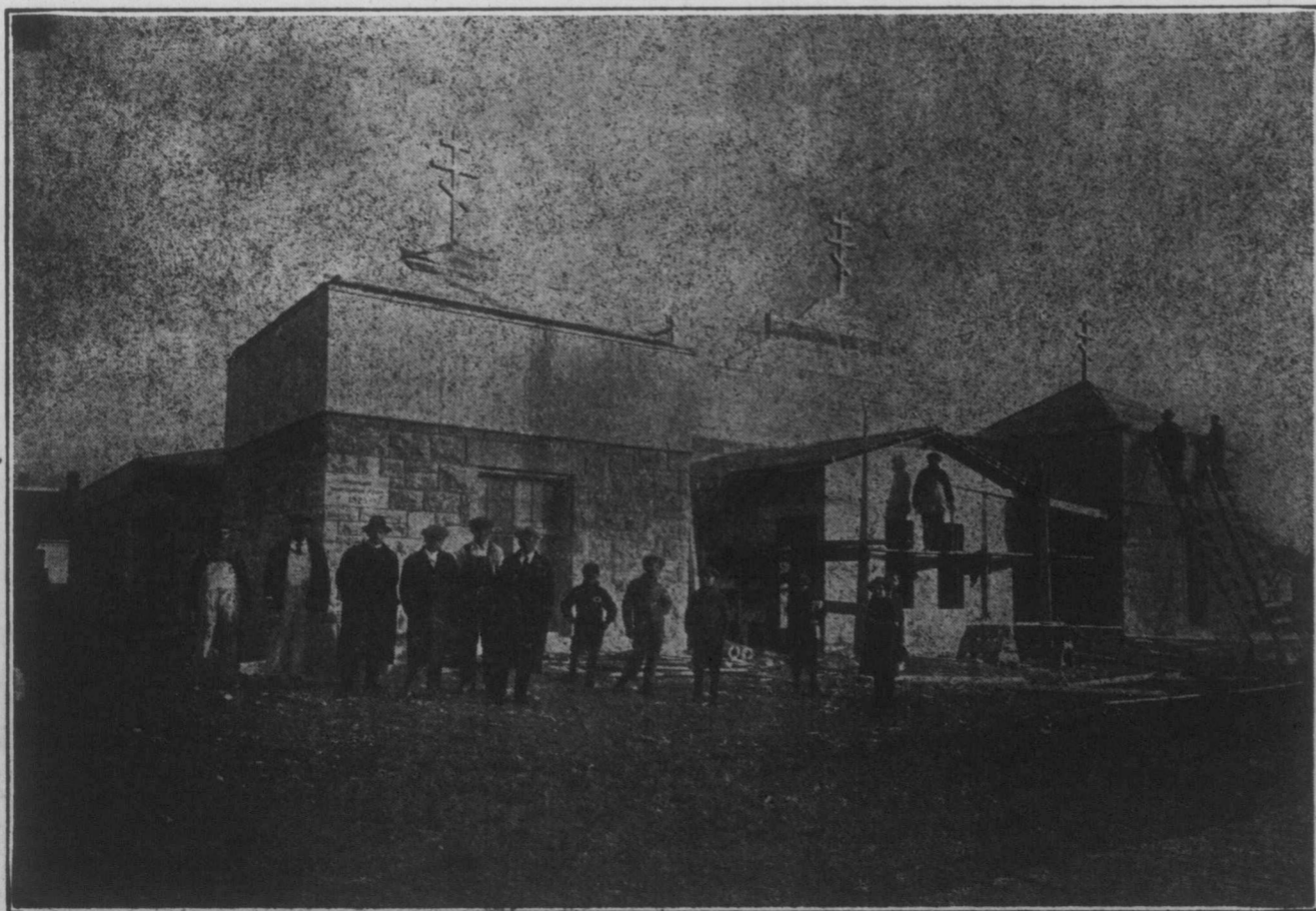
ного патрулюючого поліцає і сказав: „Я є ксьондз і убив сеї ночі ксьондза”. Поліцає не хотів зразу вірити, але настирливе домагання монаха відпровадив його до близького комісаріяту, де монах оповів ширше про свій вчинок.

Монах-душегуб має бути високо-освіченою людиною, гарний п'яніст і любитель астрономії.

ТЯГАНІНА МІЖ „РУССКИМИ” ЕПИСКОПАМИ.

Про відгомін боротьби між „русскими” церковними ерархами в Америці доносять нам з Алберти. Православні священники в Канаді, що були давнійше в звязи з російською місією, поділилися тепер на два табори: одні є за митрополитом Платоном, другі за єпископом Адамом. Платонівці говорять, що Адам зовсім не є єпископом, а самозванцем; Адамівці натомість закидають Платонові, що він проти церковних канонів вліз самовільно у чужу дієцезію, в якій не має ніякого права. До Канади приїхав недавно, присланий Платоном, єп. Теофіль Пашковський. Коли він приїхав до церкви на кольонії Восток, Алта., висвячений вже Адамом священник І. Бойко зі своїми парохіянами силою викинули єпископа з церкви і мали їх ще трохи потовчи. Єпископ Теофіль запізвав Бойка з товаришами до суду, домагаючися тисячі доларів відшкодування і звороту церкви. Немав щастя єпископ Теофіль і в церкві в Едмонтоні. В англійських часописах оповістив він, що буде мати богослуження в православній церкві дня 4 жовтня. Тимчасом його „русскі” противники вистаралися о судову заборону і єпископ не правив тої неділі в церкві.

Не сміє бути ані одного православного Українця ні Українки в Канаді, які не зложили б від себе жертви на катедру св. Покрови в Вінніпегу.

Вид Катедрі св. Покрови в Вінніпегу підчас будови. — З північно-західно рога.

ДУМКИ Й СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

„Канадійський Українець“ є органом целесбів (нежонатих попів). Се видно навіть з того, які жарти в нім друкуються. В 39 числі того „релігійно-морального“ часопису поміщені жарти, якими любуються звичайно морально звихнені люде і, як виходить, — целесбі. Та не тільки те, що вони самі такими жартами любуються, але вони й своїх читачів, між якими без сумніву є й діти, — такою „моралю“ годують. Цікаво знати, чи еп. Будка знає, що в його органі пишеться?

Запитує якийсь добродій з Канори, Саск., „Канадійського Українця“, кілька коштує удержання хлопця в школі у Вінніпегу і дістає таку відповідь (ч. 39): „Около \$30.00 в місяць. Якщо Ви примістите його в Митрополічій Бурсі, то лише \$22.00“.

Таку відповідь дає „Канадійський Українець“ своему передплатникови тоді, коли знає, що Митрополічій Бурсі вже нема, що вона перестала існувати і на дверях зидіє напис „Кловзд“ — заперта. А може „Канадійський Українець“ сердега не знав, що Митрополічій Бурсі вже нема? Може й так, але які тоді порядки в католиків, коли вони самі не знають, що бурси вже нема? Отже питання: непорядки чи явна крутня? А може се тільки жарт редакторів від „Канадійського Українця“? Вони-ж такі жартобливі! То-ж то сміху було б та реготу в редакції „Канадійського Українця“, коли б так чоловік послухав їх поради і вислав сина з Канори до Вінніпегу, а той, приїхавши, опинився перед замкненими дверми.

В голові редакторів „Канадійського Українця“ почало провиднюватися. З великим здивованням читаємо в 39 ч. се го славного органу еп. Будки, що „свистувіщина“ (се „Канадійський Українець“ так Українську Православну Церкву титлує) в Каналі вже ніколи не впаде. Правда, вона не здобуде великої сили (після теперішньої думки „Канадійського Українця“), але вже не впаде.

Що-ж, ми і за се „Канадійському Українцеві“ влячні. Все-ж таки життя миліше, як смерть. „Канадійський Українець“ очевидно поспуває в своїх пророцтвах. Пророкував він, що Українська Православна Церква на певне впаде, та вона не впала і не впаде, про що вже й самий „Канадійський Українець“ переконався.

Пророкував він, що Інститут ім. Петра Могили впаде, а тим часом він не впав і певно, що не впаде.

Пророкував він, що Митрополічій Бурса ніколи не впаде, а тим часом вона вже впала.

Ну тай багато довгих пророцтв „Канадійського Українця“ не сповнилися, не сповниться і його ворожба, що Українська Православна Церква не здобуде великої сили.

Так, так, панове, Українська Православна Церква вже ніколи не впаде. Та не тільки що не впаде, але й зостати буде так, як до тепер зостала, аж доки не приєднає під свій покров весь український загал в Каналі.

Запитує якийсь цікавий „Канадійського Українця“, чи то правда, що православні Українці в Вінніпегу мають більшу громаду, як греко-католики на що „Канадійський Українець“ відповідає: (ч. 39):

„Ні. Вони мають около сто людей, а се на 15,000 Українців менше, як оден процент. Греко-католики Українці мають повну церкву людей св. Володимир і Ольги, також повну св. о. Николая та повний Інститут Просвіти, де тимчасово міститься ново утворена церковна громада“.

Хтось би подумав, що греко-католики справді мають таку силу в Вінніпегу, та на ділі справа мається як раз противно. В часі процесу між панєю Гладій і товариством о. Николая, о. Олексів під присягою зізнав, що церква св. Володимира і Ольги (катедра еп. Будки) числить тільки около сто членів і то деякі з них не платять своїх членських вкладок (отже на ділі не є ніякими членами, бо, як зізнав сам о. Олексів, вплата членських вкладок становить членство), як приміром п. Барилук, олин з найліяльнійших „членів“ церкви св. Володимира і Ольги, який не платив своїх членських вкладок ще від 1918 року.

Так само, більш як певно, мається справа з церквою св. о. Николая і з церковною громадою при Інституті Просвіти.

Епископ Будка за 13 років свого побуту в Вінніпегу, де є, після „статистики“ „Канадійського Українця“ 15,000 греко-католиків, не спромігся навіть на власну катедру. Чому? Бо ті 15,000 греко-католиків в Вінніпегу існують тільки в уяві „Канадійського Українця“. Вони колись може і були, та завдяки господарці управителів греко-католицької церкви, як також завдяки зростаючій свідомості між українським народом, їх нині нема. Отже чи не краще було б „Канадійському Українцеві“ мовчати і не перехвалюватись? А коли вже хвалиться, то най не інформує своїх читачів ложно про стан

української православної громади, бо се, будь-що-будь не чесно навіть для органу греко-католиків. Впрочім, „Канадійський Українець“ зовсім не потребує клопотатися православними Українцями в Вінніпегу. Вони прекрасно клопочуться самі собою, про що свідчать їх дотеперішні світлі здобутки.

Українська Греко-Православна Церква в Брендоні (побудована в 1924-25 рр.)

КОЛИ НЕ БУДЕТЕ ЯК ДІТИ.

Митрополит Дмитро Туптало (святий Димитрій Ростовський)* оповідає, що коли він був проповідником в Чернигові при Архиепископі Лазару Барановичу, він мав інтересну пригоду.

Йду я одного разу, — говорить він — і стрічаю хлопця, що плаче.

— Чого плачеш дитино? — запитав я.

— Мати післала мене до крамниці, та я гроші згубив — відповів хлопець хлипаючи.

Щоби заспокоїти хлопця, дав я йому гріш на місце згубленого, а дав ще і другий, щоби хлопець скорше успокоївся.

Випадок сей стався з початком тижня. Минув тиждень, минув другий і я про хлопця зовсім забув.

Та яке було мое здивовання, коли по двох тижнях в неділю при виході з церкви, той сам хлопець зустрів мене знов.

— Отсе вам, панотче, ваші гроші — сказав він, простягаючи до мене дитячу руку

— Які гроші, дитино? — запитав я, зовсім забувши про випадок.

— А ті, що ви дали мені, коли я був свої загубив — сказав він. — Я вже два тижні хотів вас знайти, та не міг.

— Так чому ти мені їх віддаєш? — запитав я.

— А тому, — каже хлопець — що я вертаючи з крамниці свої гроші знайшов в траві, отже ваші треба вам віддати.

І таке миле було лице хлопця, такі привітні в нього очи, що мені здалося, начеб се був не хлопець, тільки ангел з неба. І наділив я його за його добре серце, чим міг, поцілував його широко, а сам сказав я до себе.

— Отсе, Дмитре, через вчинок сеї дитини промовив ніні до тебе сам Христос кажучи: Коли не будеш, як отся дитина, то не зможеш увійти в царство небесне!

Переповівши се, Дмитро каже:

Нераз я пригадую сю маленьку і рівночасно велику подію, порівнюю себе з тією дитиною і з найбільшою пошаною думаю про родичів, що в таким наскрізь християнським дусі сю дитину виховали. Тоді приходять мені на гадку слова Христа: „Блаженно чрево носившее тя і сосци яже сосал еси“ (Щаслива утроба, що носила тебе і груди, котрі ти ссав). Так хіба виховували своїх дітей християне перших віків.

Дмитро занявся був опісля хлопцем і допоміг йому піти до школи, після чого хлопець став священником і відзначився як ревний пастир і громадський діяч тих часів.

* Св. Дмитро Ростовський, родився в грудню 1651, в Макарові, 50 верств від Києва, правобіч Дніпра. Батько його був козацьким сотником. Дмитро вчився в Києві, став монахом, там священником, а там і Митрополитом. Був визначним проповідником і дуже праведним чоловіком. Пишав багато і він то зібрав „Четіи Миней“, себто „Життя Святих“. Вмер 1709 р. в Ростові. Він то належить до громади українських літців 17-го віку. Жив він за часів Мазеши. Про його життя напишеться пізніше більше.

(„Вк. Пв.“)

ПОЯСНЕННЯ ДО ПІСНІ ПОЧАЇВСЬКІЙ БОГОМАТЕРІ „ПАСЛИ ПАСТИРІ”.

Пісня „Пасли пастирі” була подана в передминутому ч. „Православного Вісника” і до неї треба дати кілька пояснень.

В Галичині, а також на Волині пісня „Пасли пастирі” була широко знана і нині ще знають її старші люде. Була вона в давніших збірниках церковних пісень і деяких молитвенниках в Галичині — поки греко-католицьке духовенство було ще менше перенялося чужим польсько-римським духом. Була вона і в православних Богогласниках. Ще нині старші люде знають її, хоч не завжди вміють її цілу на память. Друковану її тепер рідко можна знайти.

Згадана пісня (як і багато інших пісень) має для нас не тільки морально-релігійну, але й історичну вартість. Вона оповідає про татарсько-турецькі напади, про поміч Почаївської Богоматери в перемозі над Турками і Татарами. Далше пісня нагадує нам славне відпустове місто Почаїв, Йова Почаївського і заходи чужих відвернути угагу Українців в Галичині від поважання образу Почаївської Богоматери і в яких цілях. І тому подані далше пояснення будуть кожному Українцеві інтересні.

Маючи слова пісні в Православному Віснику, хто знає її голос, повинен навчити її і молодших.

ПОЧАЇВ.

Почаїв — містечко на Волині, недалеко бувшої австрійської границі, напроти Підкаміння, що був на австрійській стороні (містечко Підкамін в Бродському повіті).

Почаїв славився від давен-давна монастирем і чудотворним образом Богоматери. Почаївський монастир, або т. з. „Свято-Успенська Почаївська Лавра” — се найдавніший монастир на Волині, заснований ще десь в середині 13-го століття.

Давний переказ оповідає, що київські печерські монахи втікаючи перед Татарами, знайшли в густих кременецьких лісах, на мальовничій горі затишне місце і заснували тут маленький монастир. Опісля повстало тут село Почаїв.

Та сей перший монастир аж до кінця 16-го століття був дуже вбогим. Дперва в 1597 році Анна Тиховна Гойська, вдова по судді луцьким, побудувала новий монастир, записавши йому поважні маетки. В записній грамоті Гойська говорить (подаємо давню книжною мовою):

— Маючи от давних часов в маєтности моеї при селе Почаєве церков каменную, заложеня Успенія Святое Пречистое Богоматере, при которой Церкви иж би уставичная хвала Божія била (щоби безнастанна слава божа була), умислила есми Монастир збудовати і его фундовати. —

Почаїв визначаєсь в українській історії серед рїжних переживань, особливо в часах після заведення Унії. Тут уніяти заснували були друкарню наперекір друкарні львівського Брацтва і видали поважне число книжок. Року 1831 російський уряд передав почаївський монастир знов православним, доводячи, що уніятські Василіяне підпомагали польських повстанців. Опісля тут була друкарня православна. Та підчас війни її знищили. Дві друкарські машини вивезено до Одеси, де вони лишилися, а 4 машини в Самгородок, коло Козятини. Одна машина опісля вернулась, та в липни 1919 р. забрали її большевики, а з нею 450 пудів (пуд коло 40 фунтів) черенок. А одну машину вивезено до Варшави 1923 року.

В останніх літах перед війною російський уряд звив був при помочи своїх агентів чорносотенне гніздо в Почаїві. А нині... Нині свою чорносотенну роботу пробує продовжати на свій лад в українськїм Почаїві і кругом на українській землі католицька Польща. Одні вороги і другі вороги!

ОБРАЗ ПОЧАЇВСЬКОЇ БОГОМАТЕРИ.

Від давних часів славився Почаїв між українським народом чудотворним образом Богоматери і тудя сходилися з рїжних сторін побожні прочане (відпустовці).

В богатях побожних піснях переповідаються чуда, чи поміч, яку діставали вірні, що вдавались в ширих молитвах до Матери Божої Почаївської. Одна з тих пісень власне тут подана і в ній згадуєсь, що пастухи побачили були Божу Матір на скалі, на якій лишився знак — відтиск ноги наповнений водою. Далше оповідає пісня, як Мати Божа охоронила Почаїв перед бісурманами.

Друга пісня в честь почаївської Богоматери має за собою ще иншу історію, а е се пісня: „Пречистая Діво мати”, на подобу якої зложено пізнійше трошка подібну пісню Підкаменецькій Божій Матери. Перший стих почаївської пісні такий:

Пречистая Діво Мати руського краю,
По истині люблящих тя, сладостний раю!
Ти Почаєв возлюбила

І чудаи прославила
Цілому світу.

Ї подають і старі галицькі збірники побожних пісень. Підкаменецьку пісню „Пречистая Діво Мати” зложено пізнійше з політичними цілями. Коли Почаїв перейшов з Поділом Польщі 1795 року до православної Росії, то ані Австрії, ані Полякам, ані Римови не було се на руку, щоби галицькі Українці дивились на Почаїв, як на святе місце, відвідували його і звертали тудя свої бажання. І ось се спонукало польських Домінікан в Підкамінію, що був по другій стороні границі, щоби вони оголосили в себе другий чудотворний образ, і для нього зложено пісню на подобу почаївської пісні в якій згадуєсь вже Підкамінь:

Хтож не знає ласки твоеї, скажи которий,

З Підкаменя для збавлення ідуть до гори...

І тудя вже звертались поволи галицькі прочане, дарма, що до Підкаменя тягнув їх якраз величавий польський костел, побудований на високій скалі понад містом, а не церква. Церква була на збочу скали і супроти костела нічим неінтересна. Та хіба-ж се не „вшистка едно”? Так служили несвідомі Українці двом Богам — підкаменецьку пісню співали по українськи, а на відпуст ходили до підкаменецького костела. Себе тішили українською підкаменецькою пісню, а жертвами підпомагали підкаменецьких Поляків!

Однакож памяти про давний православний Почаїв не знищила Унія серед Українців в Галичині. Люде звали себе греко-католиками, однакож відвідати Почаїв уважалося в них святою справою. В людеї завжди жила свідомість про те, що: „Ми всі колись були православні, наші діди-прадіди, наш цілий нарід був православним”.

В честь Почаївської Богоматери е більше пісень, в яких оповідаєсь про багато випадків, де ширю молячіся люде діставали поміч від Почаївської Богоматери. Одна з них присвячена моровій заразі, що лютувала 1770 року і там вичисляєсь зарядом багато місцевостей, як:

„Підгіря Покуття, Подільський Каменець,

Околицне на Волині і місто Кремнець”...

А також „под Гусятином гесь (село) Товстеня”, де поміч Почаївської Богоматери морова слабість, що вже була прокинулася, припинилась.

ЙОВ ЖЕЛІЗО.

Йов Желізо, який в пісні згадуєсь, походив з Галичини і вже в 12-ім році життя відрікся світа і посвятився монашому (чернечому) життю. Хрестене його імя було Іван. Був він перше в монастирі Угорницьким, а опісля князь Константин Острожський покликав його до Дубенського монастира, де був він ігуменом 20 літ. Звідси перейшов до Почаїва і тому називають його Почаївським. Вмер 1651 року. Життя провадив дуже праведне. Писав також книжки, а між тим проти еретиків і сектантів. Життя його списав його ученик, чернець Досифей. Є також пісня, що має заголовок: „Преподобному Іову (Желізо) Почаєвському Чудотворцю”, в якій оповідаєсь про праведне життя Йова, як ставши ігуменом в Почаїві, він садив щепи, розводив сади і для всіх був взором трудячогося і праведного чоловіка; як їздив до польських трибуналів боронити монастирського майна. А далше переповідаєсь і чудесні випадки, що вяжуться з сим праведним чоловіком. Пісня починаєсь:

Із млада возлюби Бога

Желізо блаженний,

Рожденний в землі Галицкой,

Іоан нареченний...

а кінчиться:

Отче святий, молим тя вси,
Покой нам у Христа іспроси —
Церквам благостояніе,
Всім вірним спасеніе!

НЕМА ЙОГО ТУТ.

В кождім чоловіці можна глядіти Христа, бо кождий чоловік е храмом божим. Та щож? Многі хрещені — і злодій і розбійник і розпустник, та Христа в нім не гляди: „ність ізді!” — нема Його тут! Може колись був Христос в сім грішнику в молодих літах, а коли виріс — відійшов від нього Христос. Мусів відійти, Богато з нас тільки з імени християне.

Зберуться люде до церкви і балакають про купно, осуджують других. Інші наче моляться, а думають про богатство, про гроші, про крадіж... Ні, се тоді не церква, а печера розбійників. Колись Бог бичем з мотузя виганяв торгуючих, а що було би, колиб Він тепер невидимо прийшов з тим бичем? Та ні, Господи, вже минув той час, коли Ти виганяв грішників з Церкви; нині наш окаянний час настав; нині ми Тебе виганяємо... Нема тут Бога! Був, тай пішов геть!...

(З проповіді на день Мироносиць, св. Дмитра Ростовського).

ДОЧКА ПИЛАТА.

(Легенда).

Управитель Дамаску, Клявдій Рикс, був вельми засмучений; його прегарну дружину Поппею, дочку Понтійського Пилата, котрий управляв в імені Цезаря Єрусалимом, постигла тяжка недуга — розслаблення. Чаруюча її краса зникла, прегарна будова її тіла стратила свою попередню гнучкість і рухливість, та тільки на ношах, завита в пурпуровий бархат, під атласним покриттям, могла хора покинути свій двір, щоби налюбуватися розкішними гаями, котрі вінком окружали місто зі всіх сторін.

Два роки проминуло, як Поппея хора, а надії на її вилічення не було. Надармо її муж кликав з далеких сторін найлучших лікарів, найзнаменитших знахорів і учених, щоби оглянули його дружину і допомогли її силою свого знання — всі їх зусилля, їх практика і знання оставали безрадними перед впертістю хвори, котра положила прекрасну молоду Римлянку на постіль недуги.

Одного разу зайшов до хори Поппеї один чужинець, який прийшов до Єрусалиму і сказав їй, що в юдейській землі появилася якийсь чародій, який називає себе Ісусом Христом. Він творить великі чуда: розслабленим приказує вставати і ходити, сліпим вертає зір, прокажених очищує, мертвих воскрешає.

Зраділа Поппея сею вісткою і сказала:

— Піду, піду до того чародія. Заплачу йому щедро. Дам йому все моє дороге каміння, дам дорогоцінне намисто із зелених алмазів, яке рівнається вартості п'ять юдейських міст, щоби тільки він вилічив мене.

Почув те чужинець, тай каже:

— Прегарна Поппеє! Все те тобі не допоможе. Він ходить босий, жие з бідними, зазнає всіх невідгод світа сего, як всі бідні — і колиб ти принесла йому два рази стільки скарбів, так не доступнаб ласки його.

— А що-ж треба робити, щоби дістати вилічення від него? — спитала з жалем хора.

— Від тих, що приходять до него за помічю, він хоче тільки одного — віри в него і праведного життя.

— Віри в него? Якої віри? — питала здивована Поппея.

— Віри в те, що він Син Божий.

— Син Божий? Не розумію...

І довго ще вона допитувалася чужинця про того дивного чоловіка.

Богато днів і ночей провела Поппея на роздумуванні. Вона дивилася на свої, в розцвіті молодости неподвижні члени тіла і проливала слези, як мала дитина. В її душі все більше і ясніше виринав образ того невідомого чудотворця-ворожбита, який називав себе Сином Божим і міг творити чуда, які переходили границі людського розуму і сили. Сильне бажання бути здоровою і відзискати давню красу і силу, зростало в ній з дня на день, а з тим бажанням за всяку ціну побачитися з тим дивним чоловіком. І вона готова була навіть повірити в його божество.

— Хто по духу і силі так високо стоїть над людьми, повинен бути близький до божества, — говорила сама до себе. — Тільки боги такі всемогучі, що одним поглядом, одною мислею можуть вертати хорим здоровля. Наші боги не хотіли мені помочи — попробую отже сили бога, якого сином проголошує себе той Назарянин.

І віра росла в її душі.

Нарешті постановила Поппея поїхати до Єрусалиму, де, як її здавалося, було найлекше знайти Ісуса. Але знаючи, що муж її ніколи не погодиться, щоби вона, горда, високого роду Римлянка, так понижала себе і йшла просити жидівського чародія о вилічення, вона заявила мужеві, що дуже бажає відвідати свого батька.

Се бажання Поппеї дуже засмутило Клавдія, бо він знав, кільки то труду і небезпеки прийдеться його хорій подрузі перенести в дорозі, але не міг опертися її горячій просьбі і настійчivosti і вкінці позволив Поппеї вибратися в відвідини свого батька.

Приказав Клавдій зготовити найкращий свій повіз, — вистелити його шовками та подушками і призначивши для неї найвірніших своїх слуг, виправив він свою любу нещасну жінку в дорогу.

По трох днях подорожі дорогою, котра вели по східних узгір'ях ливанських гір, Поппея прибула в юдейську землю, а четвертого дня, переїхавши на північ від Йосафатової долини, вона приблизилася до Єрусалиму.

Було се якраз перед жидівською пасхою.

Коли вони підїздили до північної брами міста, Поппея побачила здвиг народу, серед котрого видніли шеломи римських жовнірів.

Поппея цікаво приглядалася сему походу, якого значіння не розуміла.

При самій брамі стрінула вона римського сотника на коні, який з кількома жовнірами їхав за походом. Поппея приказала повозці спинитися і запитала сотника:

— Кудя іде той похід?

— Там на горі, зараз буде розпятий засуджений на смерть бунтівник народу, — Ісус Назарянин, — відповів сотник, кланяючись пресвітлій дочці Пилата.

— Не може бути! Не може бути! — закричала зі страхом Поппея. — Нехай не виконують присуду! Я того хочу!

Сотник заявив, що тільки сам Пилат може відкликати свій засуд, але поки вспів би від него прийти який приказ, засуд вже буде виконаний.

Не мало се здивувало сотника, що Поппея, дочка Пилата, вставляєся за Назарянином, смерти якого домагався сам жидівський нарід.

Поппея, засмучена і прибита, звернула свій зір на Голгофту, де вже уставився нарід і де приготувалися до страшного чину.

— Віднесіть мене скоро-туди, — приказала. — Він не може умерти!

Положили слуги Поппею на ноші, бо повозом на Голгофту не можна було їхати, і понесли її на місце расп'яття.

Коли її винесли на гору, Поппея з великим жахом побачила, що там вже сторчали три хрести, а на кожному з них висів чоловік. Засуд вже був виконаний.

На приказ Поппеї слуги пропхалися поміж товпу народу, яка дико одушевлялася муками расп'ятих, і поставили ноші з Поппеєю коло середнього хреста. Під хрестом клячала одна жінка, а дві других, з обличчями залитими слезами, заломивши руки, дивилися на мученика, якому з рук і ніг текли кроваві струї.

Тихо й неперушно гляділа Поппея разом з другими жінками на страдаюче обличчя Христа, в якому відбивалися страшні муки, а по її лиці текли горячі слези.

Бідна Поппея старалася хоч раз стрінутися з Його поглядом, в котрім помімо неописаних мук тілесних, світилася доброта і милосердя. Але очи Христа все спочивали на плачучій під хрестом Його Матері, і ні разу не глянули в сторону Поппеї.

— Спаси мене! — шептала Поппея і не зводила очей своїх з лица Ісуса.

І от тихий погляд Сина Божого відірвався від Його Матері і спочив на Римлянці. Очи Поппеї стрінулися з очима Ісуса. Він дивився на неї тихим, повним ласки зором!... І від того погляду, котрий проняв її, як небесна іскра, Поппея почула глибоке і загальне потрясення, а в міру того щось нове, солодке, бодре наповнило її душу і тіло...

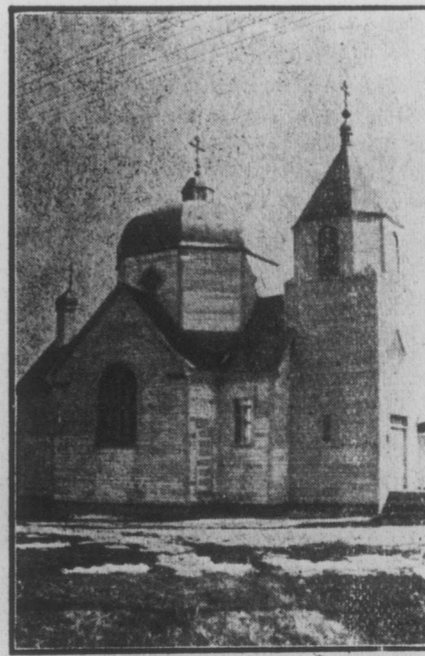
Пилат чекав на горішнім ступені мармурових сходів, які вели до його палати на свою розслаблену дочку, бо вже був повідомлений о її приїзді. Він був чи-мало стрівожений, бо ціль прибуття Поппеї була йому незвісна.

Коли вона вкінці показалася зі смутним лицем, в повозці, він простягнув до неї руки, чекаючи, поки її винесуть сходами, щоб її ніжно обняти.

Але що се! Поппея сама зійшла з повозки, віддалила Пилатових слуг, які чекали на неї із золотом тканими ношами і сама скоро і легко побігла по мармурових сходах до гори тішучись повним здоровлям. І кинувшись на ший свого нерозсудного батька, вона в розпуці закликала:

— Отче! Отче! Ти убив сьогодні праведника, ти убив Сина Божого!

(Переповів о. В. Н.)

Українська Греко-Православна Церква в Саскатуні, Саск.

СОВІТСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ СОБОР.

Телеграма з Москви з 1 жовтня доносить, що там з великими церемоніями отворився третій все-російський церковний собор, якого ціллю є усунути геперішні ріжниці між ріжними відламками давнішої російської православної церкви. На ділі, се „совітський церковний собор“, бо скликала його совітська, „жива церква“. Організатори собора запросили на собор представників східних патріархів та других автокефальних церков, а навіть сторонників покійного патріярха Тихона.

В. Будзиновський.

ДО ВІРИ БАТЬКІВ.**ІСТОРИЧНЕ Оповідання**

В садку перед двором галицького шляхтича Гаварецького, при кам'яній столі під великою грушею сиділи два шляхтичі. Сам Гаварецький і його найблизший сусід Луцинський. Сусід що лиш приїхав, бо мід ще не стояв на столі.

— Добре, що ви самі навідалися до мене, — промовив Гаварецький, — бо я й так хотів послати до вас, просити на польовання. Позавтра у мене великий похід на лиси. Ся погань так розвелася, що вже й курки в селі нема.

— Вибачте сусідоньку, але я не до вас. Я по вас. Я вбрався відвідати нашого спільного сусіда, старого Липського. По дорозі поступив до вас, щоби тут переночувати і завтра разом з вами відвідати Липського. Я чув, що він недужий.

— То добра гадка. Поїду з вами. Але й другий сусід наш, Крипський, вже довгий час не встає з постелі. Годилось би і його відвідати.

— Від Липського поїдемо до Крипського... А то хто? Маєте ще одного гостя.

В воротах появилася їздець.

— Про вовка помовка — промовив Гаварецький, побачивши їздця. — Говоримо про Липського, а тут, правда, не сам Данило, але його слуга.

— Таки так, то Татомир. Може, сохранны Господи, старий Липський помер?

Перед обома шляхтичами станув Татомир. Також шляхтич, але безземельний бідолаха, яких тоді було багато. Був, як тоді казали, рукодайним слугою старого Данила Липського, управителем його маєтку.

— З якими вістями? — спитав Гаварецький. — Мабуть щось важне, коли сусід вислав не гайдука, але вас.

— Не вислав гайдука, бо то діло довіроче, — відповів Татомир. — Липський хоче знищити своє завічання, яке при вас написав був. Загадав списати нове. Хоче, щоби ви оба і тепер були свідками, як були тоді. Отже вислав мене по вас. Але кваптеся, бо його кінець близький. Вже зачала бити його остання година. Добре, що ви оба тут. Пан Луцинський приїхав сюди неначе на замовлення. І я вже не потребує телепатися до него і ви оба будете скорше у Липського.

— То з Липським справді так зле? — спитав Луцинський.

— Він сам каже, що завтрашнього дня вже не побачить, — відповів Татомир.

— То він кличе тільки нас обох, чи ще кого? — спитав Гаварецький.

— Просив також свого найблизшого сусіда, Крипського. Але і той на постелі. Мабуть зараз за Липським піде туди, де вже ні болізни, ні печали. Замість него, приїхав до нас його син, Павло. Але сей до такого діла, як завічання не потрібний. І замолодий і може бути сторонничий.

— Поїдемо, сусідо? — звернувся Гаварецький до Луцинського.

Саме в сій хвили прийшов слуга і поставив на кам'яній столі коновку з медом і чарки.

— Поїдемо! — відповів Луцинський — і то зараз. Коновку випорожнимо, заки осідлають наші коні.

Гаварецький поналивав до чарок меду і взяв чашу в руку.

— За здоровле сусіда Липського, щоби ще не один схід сонця оглядав, не одну весну веснував!

Сусіди вихилили чарки.

— Іди, — Гаварецький звернувся до слуги, що приніс мід, — нехай зараз осідлають коні. Коня пана Луцинського і мого таркатого. Нехай зараз осідлають і приведуть сюди.

— Катеже, — звернувся Луцинський до Татомира, —

що молодий Крипський, що Павло приїхав до Липського? Що в ділі завічання міг би бути сторонничий? Він мабуть суджений доньки Липського? Дивуюся, що старий Крипський дозволив на таке. Чейже він знає, що стара і молода Липська обляшилися.

— Вони потайні Ляшки, — замітив Гаварецький. — Але він також знає свого сина. Син з такої криці, як батько. В такім ділі не піде за жінкою. Навпаки, жінка буде танцювати, як він засвище. Впрочім я знаю Марійку Липську. Вона добра дівчина і щиро любить Павла. Окатоличилася під впливом матері. Але вона не така загоріла, як мамуня. Нехай виїде з під опіки старої і дістанеться під опіку розумного мужа, то й сама прийде до розуму.

— Вона справді добра дитина. Як щиро любить Павла, то не буде наверхтати його. Але тоді буде пекло в хаті. Свого мужа стара Липська боїться. Найбільше боїться того, щоби не видідичив її. Отже як довго він жиє, вона сидить гихо. Не так буде, як він на віки замкне очі. Або не дасть Марійки Павлови, або в хаті буде пекло. Павло буде твердо держатися свого, теща схоче завести в хаті католицько-польський лад. Марійка буде між молотом і кувалдою: між волею мужа і примхам матері.

— З Павлом стара справи не виграє. Як буде йому за багатого, то бабу прожене.

— Сего не зробить, щоби не оскорбити жінки. Але я дам йому добру раду. Нехай для вдови знайде жениха. Віддасться, то відчепиться і його і доньки.

— Незла рада... Але ми так говоримо, неначе Липський справі вже помер. А він може ще і нас пережить...

Сіли на коні, затупотіли копита і заглушили дальшу розмову.

В дворі Липського тишина. Всі ходили на вспятках, розмовляли пошепки. По селу пішла чутка, що пан вмирає.

— Дивно мені, що Липський не кличе мене, — промовив піп до жінки. — Хіба то не правда, що він такий недужий?

— Може вже такий недужий, що й кликати не годен? — відповіла попадя. — Що його жінка прикличе тебе, не надійся. Не дідеш того. Чейже знаєш, яка вона. Ліпше не жди, аж покличуть, але йди сам... Щоби не було пізно. Я чула, що вона вислала до міста повозку. Чи не по якого ксендза?

— Таки піду, бо і мені люде казали, що пані післала до міста по пріора*) Францішканів.

— Бачиш?! Вона потайки католичка. Мабуть схоче чоловіка бодай перед самою смертю навернути на католицтво... Біжи боржій, щоби не сталося нещасте!

Піп пішов до двора і здивувався, що пані аж на подвір'є вийшла йому на зустріч. Побачила його крізь вікно в воротах і зараз вибігла з хати.

— Як несправедливо я судив її — подумав. — Ще гірше моя жінка...

— Ви чого до нас, панотче? — спитала пані солодко.

— Люде кажуть, — відповів піп, — що пан дуже хорий. Може я йому потрібний...

— Вже пройшло. Було дуже зле, але в ночі перейшла криза і залізна вдача мужа поборола недугу. Тепер йому потрібний лише спокій.

— Все-ж таки...

— Кажу вам, йому потрібний спокій!

Крикнула, відвернулася і, лишаючи* попа на подвір'ю, побігла назад до хати.

— Як би піп на силу пхався до хати, не впусти! — сказала гайдукови, що стояв у дверех.

Гайдук справді завернув попа.

Піп не дуже вірив у сей корисний зворот в недужі Липського, отже пішов до церкви, котра припірала до двірського саду. Там промишляв, яким би то способом дібратися до недужого.

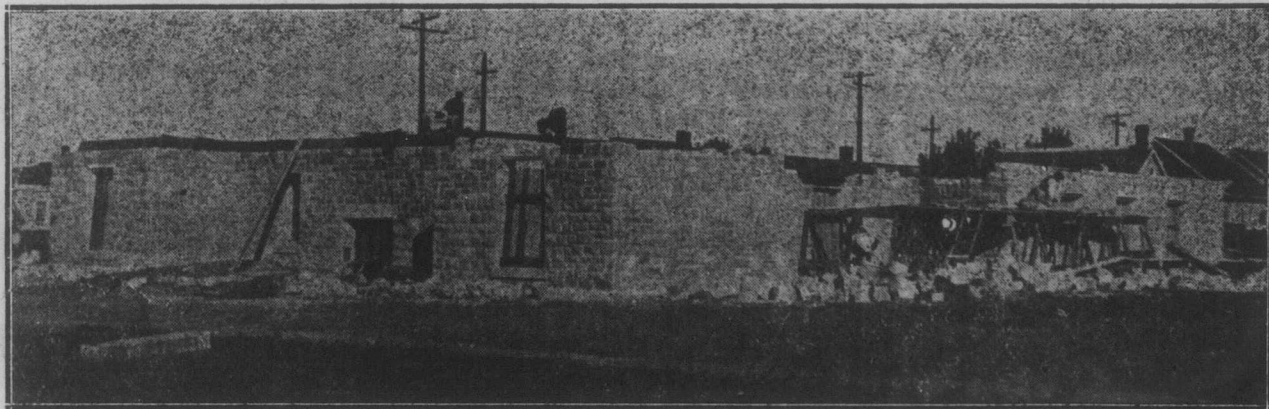
(Дальше буде).

*) Ігумен, або архимандрит.

ПРИЗНАЮТЬ ЕПИСКОПА ЕРЕТИКОМ.

Збори всіх єпископів американської протестантської єпископальної церкви відкинули відклик єпископа сеї церкви Бравна та признали його єретиком проти віри своєї церкви. Єпископа вже усунено з його уряду.

Чи Вам дорога Ваша віра і церква? Чи лежить Вам добро вашого рідного народу на серці? Коли так, то зложіть жертву на катедрі св. Покрови

Зовнішній вид української православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу, під час будови.

І. М. Пігуляк.

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА НА БУКОВИНІ — А БУКОВИНЦІ В КАНАДІ.

(Докінчення).

Правда, з часом російські батюшки стають Буковинцями не дуже до вподоби, а то тому, що вони говорили російською мовою, а Українці з Буковини все-ж таки привикли до своїх рідних священиків і до своєї мови в церкві. Але, повторюю, іншої ради для них не було, бо українських православних священиків тоді не було ані в Канаді, ані в Злучених Державах.

Такий стан річей отворив дорогу зразу серафимщині (від єпископа Серафима, Москаля, який прибув з Атосу й ввійшов в сліди російської місії), десь в 1903 році, а потім презбитеріянам. Останні не могли багато приєднати Буковинців, бо ті дуже недоступні і не люблять жадних змін в церковних обрядах, а серафимщина також провалилась, а то головню ізза того, що Серафим „висвячував“ в попів кого попало, — неокінчених гімназистів з Галичини, дяків, піддячих, а то й неграмотних фермерів, які внесли між православних Українців не меншу деморалізацію, як самі російські монахи. І так в короткім часі всі буковинські колонії опинилися з своїми церквами знов під російською місею.

До російської місії перейшла сила священиків серафимців, — галицьких перекинчиків, по більшій часті напів-інтелігентів, які за гроші міняли вірою, честю та національністю. Вони то зі всієї сили підтримували і підтримують російську місію між Буковинцями, бо добре знають, що як випустять їх зпід російського православ'я, то самі опиняться без парафій і будуть примушені братися до фізичної праці. Вони беруться на всякі штуки, щоб лиш держати темних Буковинців в своїх руках. І не дивно, що всі Буковинці, з винятком малого числа молодших ідейних людей, не можуть зрозуміти, до чого допроваджує їх російська місія з її темними, скомпромітованими батюшками.

Я мав нагоду бувати в кількох буковинських колоніях, де красуються гарні церкви і де люде признають, що вони Українці, але щодо їх священиків, то вони чи не всі або родовиті Москалі, або перекинчики, які за гроші будуть чим хто хоче. Вони плюгавлять українську мову і віру, але люде помимо того їх тримають і платять їм свої тяжко запрацьовані гроші.

Отже, чи можна дивуватися, що Буковинці стоять щодо просвіти і національної свідомости, далеко нижче, як Галичане? Уго-ж мав їх просвітити, коли їх проводирі, самі не-свідомі?

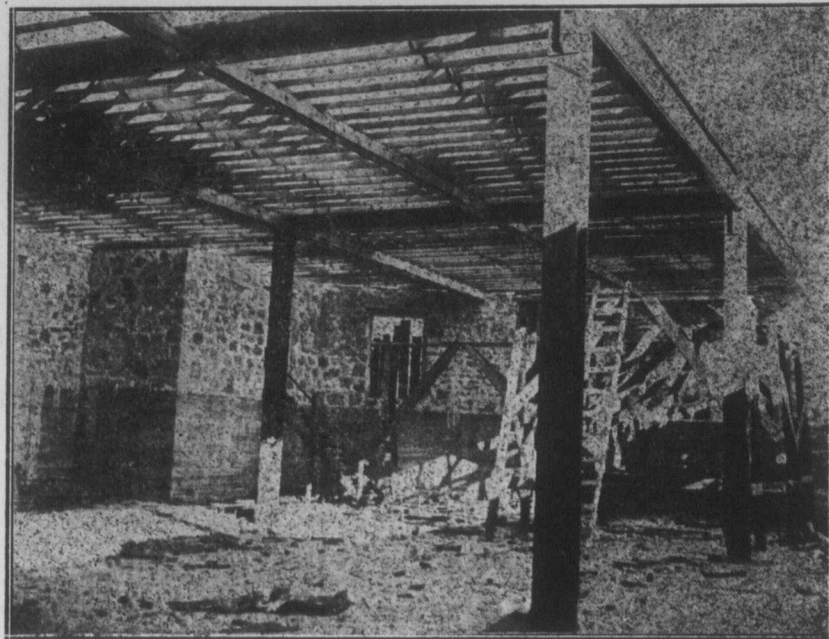
Пригляньмося лиш буковинським колоніям, які знаходяться в руках кацапських батюшків: ані Народних Домів, ані читалень, ані будь якої організації. Тоді, коли в нашій рідній Буковині наші тати, брати і сестри поступенно виборювали на церковнім полі права від ворогів-Румунів, — тоді в Канаді Буковинці самі запрошували ворогів до себе, яких єдина ціль, — затримати нас в темноті і несвідомости.

На Буковині Українці осягнули по довголітній борні те, що одержали були свою Автономну Українську Православну Церкву, а канадійські Буковинці не то що не підпомагали їм в їх боротьбі, але пішли як раз в той самий час добровільно в ворожу церкву на шкоду не тільки собі, але й цілому українському народові. А коли в Канаді відродилася й зростає Українська Греко-Православна Церква, то велике число Буковинців, підмовлені кацапськими батюшками, ще тепер стоять від неї осторонь. Стоять осторонь від тої церкви, за яку на рідній Буковині їх брати боролись цілими роками; від тої церкви, яка одинока доведе український нарід до його бажаних цілей. В сій порі, коли український нарід на Буковині попав в румунське ярмо і зносить як найгірші муки, канадійські Буковинці повинні вирватися з під опіки російської місії памятаючи, що ворог є ворогом, будь він Москаль чи Румун. Канадійські Буковинці, **мусять** перейти під омофор Української Греко-Православної Церкви, щоб разом з прочими православними братами, Українцями, устроїти собі власне церковне життя.

І се, з радістю приходиться сказати, вже стається, хоч поволі, але певно з кожним днем. Буковинці чим раз зміняються в національній свідомости і проганяють від себе своїх непростених опікунів — Москалів і кацапів — та пригортаються до Рідної Церкви. І можна сміло сказати, що недалекій вже той день, коли Українська Православна Церква обєднає всіх українських переселенців в Канаді без згляду звідки вони походять — з Буковини, з Галичини, чи з Великої України.

На закінчення кличу до Вас, Браття Буковинці: Скидай-

те з себе окуви московського цароства! Гоніть від себе кацапів-запроданців, які торгують Вами! Приєднуйтеся до Української Православної Церкви, яка несе Вам правдиве світло православної віри, — Христової науки!

Вид середини української православної Катедри св. Покрови в Вінніпегу підчас будови.

Гром. Д. Р. з Саскачевану пише: „Нас живе тут тільки п'ять українських православних родин. Одиною нашою розрадою і душевним кормом є „Православний Вісник“. Коли отримаємо його, сходимося і спільно читаємо. Чекаємо нетерпеливо, коли „Православний Вісник“ стане тижневиком“. Коли Ви ще не є передплатником „Православною Вісника“, то станьте ним зараз!

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ!

ВИ ДАВНО ПИТАЄТЕ ЗА УКРАЇНСЬКИМ РЕЛІГІО-МОРАЛЬНИМ ЧАСОПИСОМ —

Який ніс би до Вашої хати правдиве світло Христової науки,

Який був би релігійно-моральним дороговказом в Вашім життю,

Який Ви могли би читати в неділю і свята, коли Ваша душа прагне чогось більше, чим можуть дати Вам самі політичні та світські книжки і часописи,

Який Ви совісно могли би поручати своїм сусідам і знакомим та своїм дітям,

Який відкрив би Вам, якою дорогою український нарід має йти, щоби видвинути з душевної і політичної неволі,

Який відкривав би замір нечесних людей супроти Вас, як Українця і показував би, як тих замірів уникати,

Який відкрив би Вам найдорожчий скарб українського народу, його віру і церкву, і вказував би Вам на Ваші обовязки супроти них.

ТАКИМ ЧАСОПИСОМ Є

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК містить статті і вірші та оповідання на релігійно-моральні теми.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК містить статті на церковні і церковно-історичні теми.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК стоїть на сторожі найдорожчого скарбу українського народу — на сторожі його ЦЕРКВИ і ВІРИ.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК висвітлює нечесну роботу тих, які завзялися спольщити та змосковщити український нарід і вчить, як опертися їх погубній роботі.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК є **одиноким релігійно-моральним часописом в Канаді, що видається Українцями за українські гроші.**

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК виходить раз на місяць і коштує на рік **ОДНОГО ДОЛЯРА.**

ORTHODOX HERALD,

BOX 3684,

WINNIPEG, MAN.

ДАЛЬШИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ НА У-КРАЇНСЬКУ ПРАВ. КАТЕДРУ У ВІННІПЕГУ.

Марія і Ольга Басистий —	\$5.00	Ст. Ревак	10.00	Збірка в часі візитації в Тідор	Саск. 31.00
Евдокія Керелюк	5.00	Дм. Янда	5.00	Дм. Остапович	5.00
Вас. Дідуник	5.00	Мих. і Стефанія Парастюк	5.00	Ол. Остапович	5.00
Вас. Паньків	25.00	Юстина Голібродка	1.00	І. Гикавий	5.00
Тео. Атаманюк	5.00	Тео. Голіят	5.00	М. Папіш	10.00
Трохим Довгань	5.00	Ів. Мозар	10.00	М. Парастюк	5.00
Іосиф Остапович	11.20	Гнат Барицький	5.00	А. Гарах	5.00
Петро Куцик	5.00	Назар Боднарчук (Вайта, Ман.)	10.00	М. Угринюк	5.00
Вартоломей Пастух	5.00	Палагна Колодніцька	5.00	о. П. Самець	10.00
Ол. Рудан	10.00	Іван Кирик	1.00	П-ні К. Самець	10.00
Гр. Костюк	5.00	Ів. Крук	5.00	Зеновій Самець	5.00
Семен Ганчарик	5.00	В. Бачинський	5.00	о. П. Мельничук	10.00
Павло Кокур	5.00	П-ні К. Котильницька	5.00		
п-на Марія Марко	25.00	Іван Кривецький	5.00	З розпродажі квадратних стіл:	
Гр. Кабан	5.00	Тео. Яремко	10.00	Пані Марія Баран —	30.00
Ів. Сопець	5.00	Василь Гарасим	15.00	П-на Ганка Романчич	6.00
Никола В. і Юлія Бачинські	20.00	Н. Н.	5.00	Мих. Паньків	30.00
І. Парастюк	5.00	Іван Давибіда	5.00	П-на Анна Станчук, Верміліон, Алта.	6.00
Вас. Бугарешта	25.00	Віктор Купченко	10.00	П-ні М. Богоніс	30.00
Василь Свистун	100.00	Дмитро Олексій, Васкатенан.	10.00	Петро Зварич, Вегревіл, Алта	34.50
Софія Блок	10.00	Юліян і Савеля Стечишин	25.00	о. П. Мельничук	3.00
Т. Горгійчук	5.00	Н. Дубас	5.00	о. С. В. Савчук	3.00
Г. Пулавський	1.00	Н. Н.	25.00	о. І. Кусий	18.00
Дм. Химяк	5.00	Вас. Поташник	10.00	П-ні Марія Папіш	26.00
Тео. Ксеня Яремко	10.00	С. Скорубський, Транскона, Ман.	5.00	(Дальше буде)	
Еміліян і Марія Манчуленко	10.00	Т. Д. Ферлей	10.00		
Нік. і Софія Баран	10.00	Петро і Анна Носатий	10.00	ПОПРАВКА: В (17) 8 ч. „П. В.” в списі жертводавців зараховано жертву 25 дол. на імя А. Колодзінського, замість А. Колодзінського..	
		В. Купченко	5.00		
		Гео. Підлубний	15.00		
		В. Олійник	1.00		
		О. Кривичка	2.00		
		Пані К. Струсь	5.00		

Православний Календар на Рік 1925.

ЛИСТОПАД

- 1 Н. 21. по С. Йої.
- 2 П. Артемія
- 3 В. Іларіона Вел.
- 4 С. Аверкія
- 5 Ч. Ап. Якова, бр. Госп.
- 6 П. Арети, Атаназія
- 7 С. Маркіяна
- 8 Н. 22. по С. Дим. В. М.
- 9 П. Нестора
- 10 В. Параскеви, Неонілі
- 11 С. Анастазії
- 12 Ч. Зеновія, Зеновії
- 13 П. Стахія, Наркіза
- 14 С. † Кос. і Дам.
- 15 Н. 23. по С. Акиндина
- 16 П. Айталя, Іосифа
- 17 В. Іоанкія
- 18 С. Галактіона
- 19 Ч. Павла еп., Клявдії
- 20 П. Ерона, Лазаря
- 21 С. Михаїла Арх.
- 22 Н. 24. по С. Онисифора
- 23 П. Ераста, Ореста М.
- 24 В. Міни, Віктора
- 25 С. Івана Мил., Ніля
- 26 Ч. Івана Золоустого
- 27 П. † Филипа ап.
- 28 С. Гурія і Самона
- 29 Н. 25. по С. Матєя св.
- 30 П. Григорія нов.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ПРАВ. ВІСНИКА” ЗЛОЖИЛИ:

З Грац, Алта. (на заклик о. Кусого).

Н. Д. Голубіцький	\$1.25
О. Малаховський	.50
Іван Савак	.25
Іван Шарик	.25
Іван Калинчук	.50
В. Макогін	.50
В. Микитів	.50
А. Биковський	.50
І. Зараска	.50
Н. Яремкевич	.50
Ст. Бурса	.25
Олекса Яремкевич	.50
Дмитро Яремкевич	.50

З Слава, Алта. (на заклик о. Кусого).

Стефан Робіч	.50
Василь Шийка	.50
Іван Хлібецький	.50
Іван Різун	.50
Михайло Липка	.35
Іван Максимюк	.35
Андрій Паньків	.25
Петро Пухкий	.25
Василь Заласький	.25
Кирило Григорчук	.25
Михайло Лукінчук	.25
Петро Тріска	.25
Андрій Липка	.25
Агафія Шпичка (мала дівчина)	.25
Василь Войтків	.25
Георгій Шевчук — Шалка, Алта.	.50

Разом \$11.95

Архиєрейські Візитації

Високопреосвященого Архiepіскопа Іоанна Теодоровича в Канаді.

- 11 жовтня, неділя — Брудергайм, Алта.
- 14 жовтня, середа — Покр. Пр. Богородиці, — Вільна, Алта.
- 18 жовтня, неділя — Смокі Лейк, Алта.
- 25 жовтня, неділя — Радвей Сентр, Алта.

Дальший порядок візитації буде поданий пізнійше.

Rev. S. W. Sawchuk
779 Burrows Ave.
Winnipeg, Man.

Козаки підтримували і захищали українську православну віру і церкву. — Чи ми, їх нащадки, малиб робити инакше? Жертуйте на катедрі св. Покрови в Вінніпегу.

Через редакцію „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСНИКА” можна замовляти всі церковні річи, як фелони, хоругви, чаші, кадила, свічники і инше. Церковні громади і панотці в Злучених Державах — Позір! На фелонах і хоругвах для вжитку в церквах в Злучених Державах цлової оплати нема, отже можете замовляти сі річи через нашу редакцію на чім заощадите грошей чимало. Наша адреса:

The Orthodox Herald, Box 3684, Winnipeg, Man.